

‘Ik ben echt nog aan het buzzen’

Pagina 15



Ooggetuigen van toen: door Winston Churchill zinderde het in Leiden

Pagina 8 en 9



Rik van de Westelaken lanterfante in zijn eerste studiejaar

Pagina 11



Op cursus in de jungle: alleen boven het bos heeft je mobiel bereik

Pagina 12 en 13



Op safari in de Leidse rimboe

De Hokjesman begeeft zich onder professoren

Michael Schaap tijdens de dies natalis. ‘De universiteit is de perfecte poppenkast met allerlei rituelen en verkleedpartijen.’

Foto VPRO

De exotische stammenspecialist *De Hokjesman* volgde een jaar lang de hoogleraren van de Leidse universiteit. Voorafgaand aan de uitzending van morgen ging *Mare* op bezoek bij de tv-antropoloog. ‘Stel eens een fatsoenlijke vraag man! WAAR BLIJVEN DIE VRAGEN?!’

DOOR FRANK PROVOOST ‘In alle landen waar ik kwam, en onder alle volken die ik ontdekte, vond ik geen vreemdsoortiger slag mensen dan de Nederlanders. Niet één volk, maar een tombola vol culturen, clubs en groepen met vreemde stammen en exotische gemeenschappen. Zoals de klassieke volkenkundigen voor mij zoek ik ze op, ontleed ze, meet ze, en doorgrond ze. Ik ga op safari in eigen land, op zoek naar de rimboe in onszelf. Noem mij: De Hokjesman.’

Met een haast hypnotiserende rust kondigt presentator, herstel:

tv-etnoloog Michael Schaap (47) welijks aan welke bevolkingsgroep hij vakkundig gaat fileren. Zijn voice-over klinkt kalm en sereen. Zijn taalgebruik is even smetteloos als zijn drielidig pak van bruingroen tweed, inclusief stemmige vlinderstrik. Als een antropologische David Attenborough wandelt hij dwars door alle mogelijke subculturen - van doven tot Drenten en van krakers tot krankzinnigen - onder-tussen hun habitat analyserend.

In de derde aflevering van het derde (en laatste) seizoen van het VPRO-programma begeeft *De Hokjesman* zich onder professoren. Een jaar lang liep Schaap met researcher Maarten Slagboom rond in Leiden. Het resultaat is vrijdagavond te zien, op NPO2.

Het is een prachtig portret over de oudste universiteit van Nederland en haar worstelingen met de moderne tijd. De academie is ‘een archipel, een veelvoud van dun- en dichtbevolkte eilanden’ met grote cultuurverschillen. Waar wiskun-

digen ‘strijdmakkers in de veldslag met de materie’ zijn, geldt de rechtenfaculteit als ‘kraamkamer van de Leidse bal, en een haast oneindige reeks ministers van Justitie’ en bevinden brallende Minervanen zich ‘in een permanente tweestrijd tussen brein en branie’.

Typisch *Hokjesman* is de mix van poëtisch commentaar en vlijmscherpe observatie. Dat blijkt bijvoorbeeld in de togakamer, waar tussen alle zwarte gewaden ook een geplastificeerd hoe-strik-ik-mijn-stropdas-voorschrift hangt. ‘De heren en dames zijn hooggeleerd, maar een stropdas strikken: daar hebben ze nog even een handleiding voor nodig.’

Voor de hand liggende vraag: hoe heeft de antropoloog zijn academische safari zelf ervaren?

Alleen: het blijkt niet zo eenvoudig om hem op te zoeken, te ontleden, te meten, en te doorgronden. Want zodra de camera stopt met draaien, gaat *De Hokjesman* uit en Michael Schaap aan. Dan verandert de ge-

duldige volkenkunde in een ongedurig ratelende tornado. Die spreekt zonder spaties, zo blijkt tijdens de voorafgaande telefoongesprekken. ‘Luister,’ begint hij. ‘Ik heb dusto-taalgeentijd want we zijn nog lang niet klaar met draaien en daarom doe ik geen enkel interview meer ik heb alles afgezegd zojuist nog de *Microgids* maar dat is natuurlijk ook een kloteblaadje maar *anyway* iedereen zei *Mare* daarkun je echt geen nee te zeggen dus oké dan maar ik moet nuechtophangen!’

Bij een volgende poging, anderhalve week later: ‘Ik wil het wel vantevoren lezen want ik weet nu al dat ik al-lerleimensen ga doodwensen.’

Vrijdagochtend, een week voor de uitzending, lijkt de rust nog niet wedergekeerd in huize Schaap, aan de rand van het Vondelpark - ook niet na een joint op het kleine balkon.

In anderhalf uur tijd springt Schaap continu op om espresso’s te tappen, melk in de magnetron te zetten, scheldend te ontdekken dat daar allang een kokend glas stond te

wachten, om dáár vervolgens weer zijn vingers aan te branden.

‘Zet maar weer uit,’ wijst hij naar de voice-recorder als hij de keuken uitstuift en de trap opvliegt. ‘Of lul hem anders zelf vol.’

Hink-stap-springend blik hij terug op zijn veldwerk, zichzelf voortdurend onderbrekend.

‘Nee wacht,’ roept hij dan. ‘Dat vroeg je helemaal niet. Stel eens een fatsoenlijke vraag man! WAAR BLIJVEN DIE VRAGEN?! Ik ga even een asbak pakken.’

Hoe kan *De Hokjesman* zo rustig zijn...
‘...en ik zo druk? (zucht) Ga je dat nu net zoals iedereen opschrijven? Elk interview begint met: hij is héél druk. Nou: applaus!’

Het is toch opvallend dat iemand die in de vorige aflevering zó kalm en empathisch met geesteszieken spreekt in werkelijkheid zó hyperactief is.

‘Maar wat wil je daarmee zeggen? Je ziet toch wat ik doe? Het gaat toch om het eindresultaat, het netto uitlekgewicht?’

Ik vraag me af hoe u dat voor elkaar krijgt.

‘*De Hokjesman* is het goede voorbeeld voor mezelf. Ik ben lang niet zo mild, *to put it mildly*, eerder een olifant in de porseleinkast. Ja: ik ben altijd druk, praat te snel en schreeuw teveel... totdat ik dat pak aantrek.’

‘Ik kijk zelf ook met verwondering naar die persoon. Dat lijkt schizofreen, maar ik kan het omdat ik al mijn hele leven cameraman en regisseur ben. Op televisie wordt alles twee keer zo groot, dik of boos. Met mijn expressieve gezicht moet ik oppassen dat ik niet te veel verraad. Als ik één wenkbrauw optrek, voel je dat al.’

‘Ik was in mijn jeugd geobsedeerd door *Dr. Jekyll & mister Hyde*. Het is precies zoals Samira het zo mooi zegt in de aflevering over geesteszieken: “Wij zijn allemaal tweedrachtig.” Prachtig!’

Waarom wilde u de universiteit filmen?

‘Ik zat bij een promotie toen een bevriende hoogleraar zei: “Je moet óns doen.” Hij had gelijk: het is de perfecte poppenkast, met allerlei rituelen en verkleedpartijen.’

> Verder lezen op pagina 6

Advertentie

JOIN THE INTERDISCIPLINARY MINOR

SUSTAINABLE DEVELOPMENT

FIRST SEMESTER. 30 ECTS
REGISTRATION FROM 1 MAY - 1 AUGUST

MORE INFORMATION:

CML.LEIDEN.EDU

MINOR@CML.LEIDENUNIV.NL

[FACEBOOK.COM/MINOR](https://www.facebook.com/minor)

DUURZAMEONTWIKKELING

Geen commentaar

Winterslaap

DOOR PETRA MEIJER Amerika is in rep en roer. Wil Ted Cruz nu wel of geen *war on dildo's*? In Nederland zoekt politiek Den Haag naarstig naar een goocheltruc waarmee ze het referendum kan laten verdwijnen. Amsterdam volgt met ingehouden adem de op handen lijkende vechtscheiding tussen de UvA en de HvA.

Gelukkig is de politiek in Leiden ook reuzespannend, want over drie weken beginnen de universitaire verkiezingen. Hoezee!

U had het natuurlijk al dik onderstreept in uw agenda staan, en telt de dagen af. Als hoeders van de democratie trok *Mare* alvast langs de universitaire partijen, op zoek naar partijprogramma's en verse standpunten.

Maar helaas. Het smurfendorp verkeert nog in een diepe winterslaap. 'Partijprogramma? Dat eh, is nog niet af. We laten je iets horen als we meer weten.' Een enkeling verwees ons naar de website van vorig jaar. 'Daar staat vast nog wel wat bruikbaars op. Zoveel is er vast niet veranderd.'

Gelukkig is er nog hoop. Want na een hip *kick-off*-feest is daar ONS, de jongste tak aan de Leidse bemoeiboom. 'We vonden dat er een nieuwe wind moest waaien', zei universiteitsraadslid Niels Westera een paar weken geleden bij de oprichting. Op de website is het echter nog windstil. 'Wij zijn een ondernemende partij', is de enige content. Maar nu even niet.

Laten we niet flauw doen. We begrijpen best dat de spandoeken nog leeg zijn. Die zijn tenslotte in een dag geschilderd. De dropveters en chemische snoepdolfijnen waarmee je suikerbeluste stemmen koopt, zijn ook later nog in te slaan. En shirtjes - pardon, gilets - zijn in 24 uur gedrukt. We

vragen niet om al weken van tevoren campagne te voeren, alsjeblieft niet, maar wel om er alvast eens over na te denken. Wie ben je? Wat vind je? Waarom moet Leiden op je stemmen? *Winter is coming* in Westeros, maar in Leiden wordt het tijd te ontwaken uit je winterslaap.

Precies twee maanden geleden organiseerden de Leidse medezeggenschapsraden 'De week van de medezeggenschap'. 'De medezeggenschap doet heel veel, maar meestal zien studenten en medewerkers dat niet', zei universiteitsraadslid Sander van Diepen toen bij een standje in het Lipsius tegen *Mare*. 'Alleen tijdens de verkiezingsweek zijn ze echt zichtbaar. Dat willen we veranderen'

We kunnen niet anders dan concluderen dat dat gelukt is. De partijen zijn nu twee weken zichtbaar.



Colofon

Redactie-adres Reuvenplaats 3, 2311 BE Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
Website mareonline.nl
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 15000
Hoofredactie
Frank Provoost frank.provoost@mare.leidenuniv.nl
Redactie
Vincent Bongers vbongers@mare.leidenuniv.nl
Bart Braun bbraun@mare.leidenuniv.nl
Petra Meijer p.meijer@mare.leidenuniv.nl
Marleen van Wesel h.g.van.wesel@mare.leidenuniv.nl
Isa de Groot (stagiaire) Isadegroot@gmail.com
Medewerkers
Laura Kervezee · Esha Metiary · Marc van Oostendorp · Benjamin Sprecher · Tim Meijer
Fotografie Taco van der Eb · Marc de Haan
Illustraties Bas van der Schot · Bandirah · Silas.nl
Basisonwerp Roeland Segaar, Dokwerk Communicatie
Art direction en vormgeving Marcel van den Berg
Drukwerk Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk
Advertenties Bureau van Vliet B.V.
Postbus 20 2040 AA Zandvoort
Telefoon 023 - 571 47 45
Redactieraad
Prof. dr. J.C. de Jong (voorzitter) · Prof. dr. F. Israel (vice-voorzitter) · Birgül Açıksöz · Joline Cramer · drs. Bart Funnekotter · drs. Malou van Hintum · mr. Folkert Jensma · Merian Kuipers · Josephine Say · Prof. dr. Nico Schrijver · Marieke Vinkennoog · Dr. Hans Vollaard · Christian van der Woude
Jaarabonnementen
Een jaarabonnement op *Mare* loopt van september t/m juni. Belangstellenden kunnen *Mare* thuisgestuurd krijgen door €35 over te maken op IBAN NL68RAB00103257950 ten name van Universiteit Leiden (o.v.v. *Mare* en SAP-nummer 6200092091) en vervolgens een bevestigingsmail met daarin hun adres te sturen naar redactie@mare.leidenuniv.nl. Studenten betalen €25.
Ter controle graag in de bevestigingsmail ook het studentnummer vermelden.
Adreswijzigingen
Alleen schriftelijk met postwikkell.
Klachten en opmerkingen over de toezending van *Mare* 071-5277272.
Mededelingen voor het op donderdag verschijnende nummer moeten uiterlijk de voorafgaande donderdag 16.00 uur in het bezit van de redactie zijn.
ISSN 0166-3690

Komende weken geen *Mare*

Vanwege Koningsdag en Hemelvaart zal er de komende twee weken geen *Mare* verschijnen. Nummer 28 zal uitkomen op 12 mei.

Column

Saved by the bell

Daar sta ik dan. Door een noodlottige combinatie van mijn achternaam, titel en categorie bevind ik me de komende twee uur achter een pilaar in een tot voor kort onontdekt hoekje van het congrescentrum. Gelukkig ben ik niet alleen: ik sta hier samen met een enorm stuk papier waarop ik zo goed mogelijk mijn laatste onderzoek heb geprobeerd samen te vatten.

Al is het in veel vakgebieden gebruikelijk dat promovendi hun onderzoek presenteren door middel van een poster, - mondelinge presentaties zijn voorbehouden aan de grote bazen - ik heb het altijd een vrij merkwaardig fenomeen gevonden.

Het begint vaak al met de reis, die verloopt voor de poster zelden helemaal soepel. Zo ook dit keer. Naïef als ik ben, had ik dit keer na een vraag van een douanebeambte bekend dat ik niet al mijn bagage zelf had ingepakt: een collega had onze posters samen in mijn posterkoker gestopt. Dat bleek niet zo handig: de koker moest leeg en natuurlijk ontrolden de posters zich. In alle haast was het me niet meer gelukt ze netjes op te rollen en nu sta ik hier met een gekreukeld vod. Het gaat tenslotte om de inhoud en alles is nog grotendeels leesbaar.

Mijn poster hangt nu samen met honderden andere in een grote hal. Nu de postersessie is aangebroken, worden ze vergezeld door hun eigenaren, die binnen een straal van twee meter nerveus heen en weer blijven drementen tot een (semi-)geïnteresseerde bezoeker zich aandient.

Voor een stereotype wetenschapper met beperkte sociale vaardigheden en dito inlevingsvermogen breekt dan het moeilijkste moment aan. Want: wie staat er voor je neus? Wat weet diegene wel en niet? Moet je proces X uitleggen of weet de toehoorder daar alles van? Misschien is het de

ontdekker van proces X die, zonder dat je het doorhebt, opeens voor je staat. Hoe vaak ik ook mijn *poster-pitch* oefen, door dit soort existentiële vragen loopt het toch vaak in de soep.

Over soep gesproken... Het is lunchtijd en mijn maag knort. Maar elk moment kan de jury langskomen die beslist wie de felbegeerde posterprijs wint, dus eigenlijk kan ik niet weg. Ik besluit toch even snel naar de tafel met broodjes te lopen. Je raadt het al: als ik mijn eerste hap heb genomen en me weer omdraai, zie ik een groepje mensen aantekeningen maken bij mijn poster. De jury!

Ik haast me terug met een rare snelwandelpas, terwijl ik de etensresten tussen mijn tanden probeer weg te poetsen. Onderweg blijf ik bijna haken achter het hengel van een rondslingerende posterkoker, maar ik weet zonder kleerscheuren (en hopelijk zonder rucola tussen mijn tanden) bij mijn poster aan te komen. Nog naliigend stamel ik iets stompzinnigs ("En, vinden jullie het interessant?") en doe hikkend mijn ingestudeerde praatje. Al die tijd heb ik nog steeds het glaasje sap en het broodje vast en kan ik dus niks op mijn poster aanwijzen, laat staan naderhand mijn visitekaartje uitdelen - mocht iemand daar überhaupt interesse in hebben. Voor ik uitgesproken ben, buigt één van de juryleden, de meest enge in zijn soort, zich naar me toe en fluistert: "Er zit iets tussen je tanden...". Dan schrik ik wakker. De wekker gaat. In de schemering van mijn slaapkamer zie ik mijn posterkoker aan de deursklink bungelen. Het was maar een droom, gelukkig. Misschien valt het morgen allemaal wel mee.

LAURA KERVEZEE promoveert aan het Leids Universitair Medisch Centrum



Solliciteren per flessenpost

Lustrumlezing door zeezeiler (en Kapitein Iglo) Florian Dirkse

De nieuwe Nederlands Kapitein Iglo is geen vissticks verkopende acteur maar een echte zeebonk. Vanavond geeft zeiler Florian Dirkse de lustrumlezing van zeilvereniging De Blauwe Schuit.

DOOR VINCENT BONGERS 'Het ging heel erg mis aan het begin', zegt Florian Dirkse (1978) over de wereldreis per zeilboot die hij van 2008 tot 2010 maakte. 'Mijn reisgenoot Arjen van Eijk (1982) en ik arriveerden op Curaçao waar onze tocht zou beginnen. Daar lag Pegasus, onze toen 24 jaar oude zeilboot van 44 voet. Die was gekocht zonder haar eerst gezien te hebben. Je weet dat je dat nooit moet doen, maar de eigenaar was een bekende. "Dat zit wel goed," dachten we.

'Pegasus werd uit het water getakeld voor inspectie. Toen zagen we dat de boot zwaar was beschadigd. Osmose aan de romp. Er was water tussen de polyesterlaagjes gekomen, het was net een rotte ui. De expert had het nog nooit zo erg gezien. Echt een hel, onze droom lag in duigen. Maar na heel veel geld, stress en moeite, is Pegasus gerepareerd. De reis ging door.'

Vandaag geven Dirkse en Van Eijk de lustrumlezing van De Blauwe Schuit. De studentenzeilvereniging bestaat vijftig jaar. De twee vertellen over hun tocht die 21 maanden duurde.

'Deze reis was een droom. Maar we wilden ook iets terug doen voor de oceanen. Daarom hebben we stichting The Green Miles opgericht en met de camera verslag gedaan van onze expeditie en van een aantal ecologische projecten.' Daaruit is de televisieserie *Zee, Zout en Zeilen* (2011) samengesteld, die nog online is te zien. 'We hebben een storm meegemaakt van windkracht twaalf. De windmeter gaf 68 knopen aan, met windsnelheid van 125 kilometer per uur. Dan is het een kwestie van



Nederlands eerste Kapitein Iglo: 'Een papegaai huren kostte 300 euro, maar fuck it, als ik iets doe, dan doe ik het goed.'

Foto Iglo

overleven, zorgen dat je niet overboord slaat en de storm uitzitten.

'Bij de Cookeilanden in de *Pacific* hebben we walvisdeskundige en natuurbeschermers Nan Hauser geholpen met haar onderzoek naar

bultruggen. De mannetjes zingen om de vrouwtjes te *triggeren*, echt prachtig. Ik heb mijn hoofd onder water gestoken om ze beter te horen.

'Arjen en ik hebben wel een paar keer neus aan neus gestaan. Door

een verkeerde inschatting duurde een reis bij Singapore drie dagen in plaats van drie uur. We waren doodmoe omdat het tijden had gestormd. Toen werden we enorm boos op elkaar, maar dat hebben we uitgepraat. We zijn nog steeds de beste vrienden. Dat is misschien nog wel het mooiste wat de reis heeft opgeleverd.'

Onlangs raakte Dirkse op een andere manier betrokken bij een maritieme kwestie van groot belang. 'Heel bizar: ik was jarig en iemand had als felicitatie mijn hoofd in een foto van Kapitein Iglo geshopt. Het werd mijn profielfoto op Facebook. Prompt kreeg ik appjes met opmerkingen als: "Ze zijn op zoek naar de eerste Nederlandse Kapitein Iglo." Ik besloot te solliciteren. Ik trok een kapiteinspak aan dat ik ooit had gekregen, leende een grote zilveren schaal die ik vulde met vissticks en ging zo naar het pr-bureau in Rotterdam. Daar heb ik mijn op perkament geschreven sollicitatiebrief in een fles afgeleverd. Dat werkte.

'Van de oorspronkelijk driehonderd gegadigden bleven er dertig over. Ik moest opnieuw iets doen om op te vallen en besloot een papegaai te huren. Het kostte 300 euro, dan krijg je er een begeleider bij. Wel duur, maar ik dacht: *Fuck it*, als ik iets doe, dan doe ik het goed. De papegaai, Bob genaamd, vond het superleuk. Dat kon de begeleider aan zijn oogjes zien.

'Er was een kinderjury, die vond mijn broodje vissticks heerlijk, en mijn *pitch* overtuigde de vakjury. Ik werd Kapitein Iglo. Voor de commercials op televisie is er een internationale kapitein, maar er is wel een Youtube-filmpje met mij gemaakt: *Captain Iglo Returns!* Die speelt zich af in de Rotterdamse haven en is al 115.000 keer bekeken.'

Florian Dirkse en Arjen van Eijk, Lustrumlezing De Blauwe Schuit Sociëteit De Blauwe Schuit, Zijlstraat 79, donderdag 21 april, 19.30 u. toegang gratis

Het stomme spaghetti-verhaal

Waar komt pasta vandaan? De Franse voedselhistorica Françoise Sabban houdt er vrijdag een lezing over.

Hoe word je noodle-historicus?

'Van huis uit ben ik lexicografe, maar ik ben altijd geïnteresseerd geweest in koken en culinaire technieken. Voor mijn onderzoek naar de culinaire geschiedenis van China ben ik eerst naar Taiwan gegaan, om daar een half jaar kooklessen te volgen. Daarna pas ging ik oude Chinese teksten over eten bestuderen.'

Op de basisschool leerde ik dat de spaghetti uit China komt: Marco Polo bracht het mee van zijn reizen.

'Er gaan altijd dit soort stomme verhalen over eten rond. Deze variant komt uit de VS, waar pastafabrikanten het verspreiden in de jaren '20 van de vorige eeuw. De Italianen en de Chinezen vinden het allebei een goed verhaal, want het sluit goed aan op de volkswijsheid. Het is alleen niet waar.'

Hoezo niet?

'Om heel veel verschillende redenen; ik zal er twee noemen. Om te beginnen was er al eeuwen voor Polo handel in pasta in het Middellandse Zeegebied. Een andere reden is logischer: gedroogde pasta is breekbaar. Dat zou nooit een jarenlange reis per boot en kameel overleefd hebben. Als hij al iets mee zou hebben genomen, dan is dat het idee dat je tarwemeel kan kneden tot een elastisch deeg. Maar dat wisten de Europeanen al: ze bakten immers brood.'

Maar wie heeft dan de pasta uitvonden?

'De oudste teksten die pasta beschrijven, stammen uit China, in de eerste eeuw. Er hoeft trouwens niet één uitvinding te zijn geweest. Ik denk zelf dat het gerecht op meerdere plaatsen apart van elkaar is ontstaan.'

De tarweteelt stamt uit het Midden-Oosten. Waarom maakten de Sumeriërs geen pasta? Of de oude Grieken en Romeinen?

'Dat is waar mijn lezing over gaat! Over Sumeriërs zal ik niet veel zeggen, maar de Romeinen kenden tarwe, kenden water, kenden deeg. Waarom maakten ze daar geen noodles van? De Romeinse dichter Horatius schreef over *lagana*, dunne deegvellen, maar die werden niet in een vochtige omgeving gekookt; ze gingen de oven in, en leken dus meer op brood.'

Waarom werd *lagana* eeuwenlang geen lasagna?

'De Romeinen kenden twee categorieën van graanproducten. De armelui kregen een soort pap te eten, en de rijke patriciërs aten brood. Pasta zit daar precies tussenin, dus het was een ondenkbaar soort eten. De Westerse blik had de tarwe heel strak opgedeeld, maar de Chinezen hadden daar geen last van. Zij waren vrij om een nieuw soort eten uit te vinden.' **BB**

Françoise Sabban, *The disputed issue of the origin of noodles*, Sieboldhuis, 22 april, 15:00 u



Pasta maken in de 15^e eeuw

Je kunt altijd nog klusser worden

DOOR ISA DE GROOD 'Toen we hier kwamen waren alle muren geel gerookt, zoals daar.' Matthijs van Meel, voorzitter van studentenvereniging Augustinus wijst naar een okergele bubbelige vlek. De verenigingsvoorzitters verven in een uur tijd drie slaapkamers wit bij een bewoonster in een Leidse buitenwijk.

'Stichting Present gaf ons het klusmateriaal en wij doen de arbeid', zegt SSR-voorzitter Marliese Vollebregt trots terwijl ze nog wat verf in haar haar veegt. Zes verenigingsvoorzitters van de vijf grootste gezelligheidsverenigingen en de Plaatselijke Kamer van Verenigingen (PKVV) doen mee aan de eendaagse vrijwilligersactie bij één bewoner. 'Wie weet volgend jaar weer', aldus Roos ter Elst, voorzitter van Catena.

Maar de studenten zijn het klussen niet vreemd. Johan Lammers, voorzitter Quintus, en Van Meel staan bekend als fervent bouwvakker op eigen sociëteit: 'Laatst was er wat een crisisje', zegt Lammers. 'De cv-installatie vloog eruit. Toen hebben we de pijpen van onze pantalons opgeheven en zijn we met de knieën in het water gaan staan.'

Van Meel draait zich om vanaf zijn ladder 'Klussen geeft meteen voldoening. Als ik met mezelf in de knoop

zit, ga ik schilderen.' 'Als het slecht gaat met de vereniging, gaat het goed met de sociëteit!' roept Lammers, die op de tenen van zijn herenschoenen de kozijnen staat te penselen. Eigenlijk alle studenten vrijwilligerswerk moeten, vindt Lammers. 'Quintus heeft al heel wat pro bono-initiatieven. Wij laten eerstejaars ook bij mensen werken die hulpbehoevend zijn.' De bewoonster houdt zich inmiddels beneden op, na de studenten op patat en kip te hebben getrakteerd. Ter Elst: 'Wij zijn echt blij dat we bij zo'n vriendelijke dame mogen klussen.' En naar Vollebregt: 'Die deur ziet er ook goed uit!'

Lammers: 'Het is echt niet meer zo dat we alleen nog maar in ons eigen rovershol op de sociëteit zitten. Dat stigma klopt niet.' 'Normaal lopen we altijd in pak ja', zegt Vollebregt. Ze wijst naar haar broek die onder de vervlekken zit: 'Van alle kleuren van de sociëteit.' Lammers: 'Na een jaarlang bestuurswerk en borrels organiseren is het fijn iets te doen dat direct resultaat heeft.' Vollebregt: 'Als alles mislukt in mijn leven, kan ik altijd nog klusser worden.'

Ondertussen wordt Lammers door de vrouw beneden geroepen. 'Jaaaaaa?!' antwoordt hij, terwijl hij de trap afden-

dert. Van Meel, nog steeds geconcentreerd op de ladder: 'Paas mij even de zijdeglans dan.' Max Grapperhaus, Minervabaas, is al klaar met twee van de kamers en verheugt zich over de roller: 'Eerst werkte die muur totaal niet mee,

maar toen ontdekte ik deze roller!'

'Stiekem vinden de studenten het heel leuk om dingen te organiseren voor de stad' stelt Lammers. En straks, als de klus geklaard is, gaan ze nog even borrelen met de bewoonster.



Vervende voorzitters: 'Paas mij even de zijdeglans dan.' Foto Taco van der Eb

Nieuws

Oefenrechtbank open

De rechtenfaculteit heeft maandag een oefenrechtszaal in het Kamerlingh Onnes Gebouw geopend. De ruimte is bedoeld voor rechtbankzittingen van studenten die het pleitvak Moot Court volgen en is voorzien van spreekgestoeltes en een publieke tribune. De rechtbankzaal is gefinancierd met een crowdfundingactie. In twee maanden tijd haalde de faculteit 45.000 euro op bij studenten, medewerkers, alumni en bedrijven. Hoogleraar Burgerlijk Recht Clementine Breedveld-de Voogd, die leiding geeft aan Moot Court, legde eerder in *Mare* uit waarom een eigen rechtszaal belangrijk is: 'Het geeft een fijn gevoel als je het idee hebt dat je echt in de rechtbank staat. Het geeft studenten ook een goed beeld van de plek waar zij later mogelijk hun beroep als advocaat, officier van justitie of rechter gaan uitoefenen.' De zaal is vernoemd naar Hans Nieuwenhuis, de in 2015 overleden hoogleraar Privaatrecht.

Marokko-instituut

Vanaf vandaag is de Universiteit Leiden officieel een instituut rijker: het Nederlands Instituut in Marokko (NIMAR). Het NIMAR werd tien jaar geleden opgericht door de Radboud Universiteit, maar maakt tegenwoordig deel uit van de Leidse Faculteit Geesteswetenschappen. Nijmegen stopte ermee, na bezuinigingen vanuit het ministerie van Onderwijs. Nu financiert ook Buitenlandse Zaken mee, waardoor het instituut vandaag officieel heropend kan worden in Rabat. Vanaf september kunnen studenten er een minor *Culture and Society in Morocco* volgen en er zijn ook plannen voor programma's voor studenten Arabisch en Frans.

Goud voor roeiers

Tijdens de World Cup in het Italiaanse Varese sleepten de Nederlandse roeiers de meeste medailles in de wacht. Daarbij vielen ook de Leidse toproeiers in de prijzen. De Vrouwen Holland Acht met daarin Njord-roeister Sophie Souwer won goud, net als de Heren Holland Acht met daarin Asopos-roeiër Boudewijn Röell. Njord-roeister Nicole Beukers nam een zilveren medaille in ontvangst met de Dames Dubbelvier. Minervaan Stef Broenink deed mee in de skiff (eenpersoonsroeiboot) en won de voorwedstrijd. Later eindigde hij op een negende plaats overall.

Brandalarm door pijproker

Woensdagochtend vroeg is een Quintus-huis aan de Oude Singel ontruimd vanwege een vermeend brandje in de badkamer. Toen er veel rook geconstateerd werd ontruimden de studenten het pand en belden de brandweer. Volgens Quintus-voorzitter Johan Lammers, was er echter geen brand, alleen veel rook. Een van de studenten had pijp gerookt en de as op een toiletrol afgetikt, toen hij bij een andere bewoner ging buurten. Lammers meldt geen schade, maar benadrukt wel dat de studenten nu nog striktere brandmaatregelen moeten treffen.

Ratrace naar Museumnacht

In de volgende editie van Museumnacht Leiden die vrijdag plaatsvindt wordt in samenwerking met producent J2TV een webserie opgezet. De commissie van Museumnacht roept op om 22 april om acht uur 's ochtends bij de Burcht te verzamelen. In de webserie zullen de kandidaten een soort ratrace door de binnenstad afleggen en het tegen elkaar opnemen tijdens 'culturele' opdrachten. Aanmelden via voorzitter Maarten van der Meer: maartenvandermeer@museumnachtleiden.nl, of via de Museumnacht website.

Rectificatie

In het onderschrift bij de necrologie van Hans Daalder ('Graag nóg meer geschreven', *Mare* 26) staat dat Daalder in 1973 afscheid nam van de Leidse universiteit. Dat moet zijn: 1993.

'Het Gorlaeus is vreselijk'

Zoektocht naar geschikte, grote tentamenzalen

Grote studies moeten haast met elkaar knokken om een fatsoenlijke tentamenlocatie te bemachtigen. De 'verliezer' krijgt het Gorlaeus toebedeeld, dit tot chagrijn van studenten en medewerkers. Wellicht biedt het Van Steenis-gebouw uitkomst.

DOOR VINCENT BONGERS Vooral voor opleidingen met veel eerstejaars is het heel lastig om geschikte tentamenlocaties te vinden. Tijdens de faculteitsvergadering rechten maandag bleek dat een aantal beschikbare zalen eigenlijk niet geschikt is voor tentamens.

'Het Gorlaeus is geen goede locatie', zei Rhys Bane van studenten-

partij LVS. 'Ik heb er ook een keer een tentamen moeten maken, en dat was verschrikkelijk. Als je naar de wc wil, moet iedereen in de rij opstaan. Dat is heel storend.'

De zaal loopt af als een arena, dat heeft tot gevolg dat elke student zo in de papieren van de persoon voor zich kijkt. 'Best gek eigenlijk', aldus Peter van Es van het rechtenbestuur. 'Je wordt haast gedwongen om af te kijken. Dat is vervelend.'

Het is een probleem dat in mindere mate ook in de collegezalen in het KOG speelt.

Bane wilde weten of het rechtenbestuur actie onderneemt om alternatieven te vinden voor het Gorlaeus. 'Wordt er nagedacht over andere tentamenlocaties? Hoe kan het efficiënter? Ik denk dan aan het vaker gebruik maken van het

Universitair Sportcentrum, of de Hooglandse- en Pieterskerk.'

Overigens hebben studenten ook kritiek op de Pieterskerk. Het is er in de winter erg koud. Dus dan is het tentamens maken met verkleumde vingers.

Van Es: 'Ik heb sterk het gevoel dat het Gorlaeus een vangnet is. Als het sportcentrum kan worden gebruikt, doen we dat. Maar we lopen tegen grenzen aan. We hebben geen prachtige grote universitaire voorziening waar iedereen terecht kan. Het is al een hele wedstrijd met andere faculteiten om de beste zaal te bemachtigen. Dan is soms het Gorlaeus de enige plek die er nog is.'

'Het is duidelijk dat dit alleen in geval van nood kan', aldus Van Es: 'We gaan op zoek naar alternatieven. De kerken zijn duur, dus die

moet je dan wel efficiënt kunnen inzetten. Niet voor een enkel tentamen op een dag.'

Rechtendecaan Rick Lawson legde uit dat er wordt gewerkt aan alternatieven: 'Achter de schermen zijn er gesprekken over een nieuwe tentamenlocatie voor de hele universiteit in het Van Steenisgebouw. Daar is op zich nog wel ruimte.' Een reden waarom het nog niet zo ver is, is de discussie over computers. Lawson: 'Moet de zaal daarvan worden voorzien, zodat je ook op een digitale manier tentamens kunt afnemen? Dat is handig. Maar hoe doe je dat met de beveiliging? En, heel banaal, vierhonderd computers geven heel veel warmte af. Daar moet je ook rekening mee houden. Als we daar uit zijn, komen we er op terug.'

Studenten klagen over dure boeken

Dure en verplichte studieboeken bij rechten blijken soms niet te worden gebruikt, klagen studenten. 'Hoogleraren willen een slaatje uit ons slaan.'

Dat blijkt uit de net verschenen facultaire faciliteitenenquête. Daarin krijgen studenten de vraag of zij de studiekosten die zij maken aanvaardbaar vinden. Op dit punt behaalt de faculteit een 2,8 op een schaal van vijf.

De verplichte aanschaf van bepaalde boeken zit een aantal studenten dwars. 'In het tweede semester moesten we een reader van tachtig euro kopen,' meldt een derdejaars bachelor rechten in de rapportage. 'Daarnaast is het niet raar als ik gemiddeld 150 euro per semester uitgeef aan boeken.'

De student heeft een 'sterk vermoeden' dat 'bepaalde hoogleraren en auteurs een slaatje willen slaan' uit het voorschrijven van boeken aan een 'groot publiek van studenten'. Vervolgens blijkt dat het boek nauwelijks aan bod komt tijdens het vak. 'Dat vind ik niet eerlijk, hier kan ik mij dan ook zeer aan ergeren.'

'Studeren is al duur genoeg,' aldus een andere klager. 'Het zou fijn zijn als we niet elke keer voor honderden euro's nieuwe boeken en readers hoeven te kopen. Dat terwijl de stof bijna altijd nagenoeg gelijk blijft.' Deze student stelt dan ook een kringloopwinkel voor boeken

en readers voor.

Jeske Clarijs van studentenpartij SGL ging maandag tijdens de faculteitsraadsvergadering rechten in op de klachten. 'Ik maak me zorgen over opmerkingen die studenten maken over de boeken. Met het oog op kostenbeheersing, lijkt me dat iets om naar te kijken.'



Peter van Es van het rechtenbestuur reageerde: 'Dit is typisch een onderwerp voor de opleidingscommissies. Die kunnen dit bespreken met docenten. Als er echt sprake is van verspilling, dan is dat onzinnig. Dan moet dat aangekaart worden, maar dat kun je niet allemaal van bovenaf regelen.'

Van Es nuanceerde de discussie over de boeken: 'Van een goed studieboek heb je je leven lang plezier. Als het nuttig is voor de opleiding in zijn geheel, dan vind ik het geen verspilld geld. Overigens maken uitgaven aan boeken een relatief klein deel uit van de totale kosten van een studie.' **VB**

Nieuw: portretten levende hoogleraren aan de muur

Het criterium dat alleen schilderijen van overleden hoogleraren in de Senaatskamer van het Academiegebouw mogen hangen, wordt herzien.

Daarmee maakt de Universiteit Leiden plaats voor de portretten van een aantal vrouwelijke emeriti, om zo bij te dragen aan meer positieve beeldvorming rond vrouwen in de wetenschap.

Normaal gesproken hangt alleen het portret van letterkundige professor Antoniades in de Senaatskamer, tussen de 117 portretten van eminente mannelijke wetenschappers.

Afgelopen maand werden deze schilderijen echter vervangen door fotoportretten van 99 vrouwelijke

hoogleraren. Het kunstwerk was een initiatief van vier vrouwelijke hoogleraren, die zich verenigden in Athena's Angels, dat opkomt voor de belangen van vrouwen in de wetenschap.

Het kunstwerk is inmiddels weer opgeborgen, maar het college van bestuur was zo blij met het project, dat het besloot om ook permanent meer zichtbaarheid te geven aan vrouwelijke wetenschappers. In de senaatskamer zal een aantal portretten van vrouwelijke emeriti verschijnen.

Daarnaast overweegt de universiteit om de portretfoto's uit de Senaatskamer opnieuw af te drukken en elders een zichtbare plek te geven. Ook op de universitaire website wordt aandacht aan de carrières van vrouwelijke hoogleraren besteed. **PM**

Beveiliging voor Eritreadeskundige

De Universiteit Leiden houdt de veiligheid van hoogleraar Mirjam van Reisen goed in de gaten, net als de universiteit van Tilburg, waar ze ook werkt. De Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding, het ministerie van Buitenlandse Zaken en de politie beveiligen mee.

Dat meldde *NRC Handelsblad* dinsdag. Van Reisen is regelmatig in het nieuws vanwege haar kennis over Eritrea, maar ook vanwege haar ervaring met intimidatie vanuit het Eritrese regime in Nederland.

'Rond 2010 begon ik mijn on-

derzoek naar mensenhandel in de Sinai, met name van Eritreeërs', vertelde ze in februari aan *Mare*. Haar werk leverde al snel veel reacties op, en uiteindelijk ook bedreigingen en nachtelijke achtervolgingen. In februari werd ze vrijgesproken van smaad en laster, nadat een in Nederland woonachtige Eritreeër een zaak tegen haar had aangespannen.

'Zo komt mijn onderzoek vanzelf naar me toe. Ik voel me niet gehinderd, eerder uitgedaagd', zei ze toen. Van Reisen begon hier in januari als hoogleraar computing for society bij het Leiden Centre of Data Science. **MVV**

Schrikt het leenstelsel af?

Effect van schrappen basisbeurs nog onduidelijk

Het aantal studenten is afgenomen sinds de invoering van het leenstelsel, blijkt uit nieuwe cijfers van het ministerie van Onderwijs. De vraag is alleen wat hiervan de oorzaak is.

DOOR BART BRAUN Sinds de invoering van het leenstelsel is het aantal inschrijvingen bij het Hoger Onderwijs (HO) gedaald, zo werd deze week duidelijk bij het verschijnen van een rapport van ResearchNed over de gevolgen van het leenstelsel. Reden voor iedereen die toch al tegen het leenstelsel was om zorgen uit te spreken over de toegankelijkheid van het onderwijs.

Die daling is echter niet het hele verhaal: de afgelopen jaren zagen universiteiten juist een grote toename in het aantal ingeschreven studenten. Toen riepen alle bestuurders meteen dat opleidingen zich niet rijk moesten rekenen: met het leenstelsel in aantocht zouden studenten zich nu nog snel inschrijven. Een jaartje

backpacken na de middelbare school is toch net wat minder aantrekkelijk als je daardoor duizenden euro's stuf misloopt. Dit collegejaar zou het aantal inschrijvingen weer gaan dalen. Bussemaker noemt dat verschijnsel een 'boeggolf-effect'.

Als de daling van nu echter groter is dan de stijging van vroeger, dan is er meer aan de hand: dan weerhoudt het leenstelsel aspirant-studenten van de studie. En dat was, in elk geval op papier, niet de bedoeling. We moeten dus niet de cijfers van dit collegejaar vergelijken met die van het vorige, maar met die van voor de aankondiging van het leenstelsel. Vergeleken met 2012 stromen er evenveel havisten door naar het hoger onderwijs, en zelfs ietsje meer vwo'ers. Alleen de mbo'ers die verder gaan in het HO blijven achter – en daar lijkt leenvrees inderdaad een rol bij te spelen. Is die daling permanent, of zal een gedeelte van die mensen na een paar jaar werken op mbo-niveau alsnog verder gaan leren? En zullen de binnenkort

afstuderende mbo'ers dezelfde keuzes maken? Niemand die het weet.

Er zijn daarnaast nog twee groepen waarbij de daling groter lijkt te zijn dan de boeggolf: studenten met een beperking, en studenten met laagopgeleide ouders. Bussemaker beloofde die groepen extra in de gaten te houden, en zo nodig extra geld voor hen uit te trekken.

Wie zich zorgen maakt over de toegankelijkheid van het hoger onderwijs en het ResearchNed-rapport heeft gelezen, zou juist moeten kijken naar de grafiek over studenten die een aanvullende beurs krijgen. De studenten met ouders die benedenmodaal verdienen, dus. In de grafiek zit een piepklein piekje op vorig jaar, en dit jaar een dalinkje: de boeggolf waar Bussemaker het over heeft. Maar gezien over de afgelopen tien jaar, is het percentage studenten met een aanvullende beurs gedaald met grofweg een kwart. Maar daar heeft het leenstelsel niks mee te maken, dus daarover blijft het stil.

'De pijnlijke erfenis van Bussemaker'

Tegenstanders van het leenstelsel zijn verontwaardigd.

Volgens nieuwe cijfers over de gevolgen van het leenstelsel kozen minder jongeren ervoor te gaan studeren. Vooral studenten met een beperking en studenten met laagopgeleide ouders zien er vanaf. 'Door invoering van het leenstelsel en toenemende selectie lijkt onze grootste vrees werkelijkheid te worden: de meest kwetsbare groepen worden het hardst geraakt', zei voorzitter Linde de Nie van het Interstedelijk Studenten Overleg.

Ook oppositiepartijen zijn verontwaardigd. 'Pijnlijke erfenis van vier jaar Bussemaker: minder kansen, meer tweedeling', reageerde SP-Kamerlid Jasper van Dijk. Volgens partijen als het CDA, de ChristenUnie en

de SP neemt het aantal studenten af omdat ze nu meer moeten lenen voor hun studie.

Voorstanders van het leenstelsel lezen dat niet in de cijfers en zeggen dat deze naar verwachting zijn. Hoewel D66, GroenLinks, de PvdA en de VVD de minister blijven steunen, ontkennen ze niet dat het beter kan. De PvdA wil dat er betere voorlichting komt over het studievoorschot, en extra aandacht voor mbo'ers die doorstuderen. Ook GroenLinks wil de doorstroom vanuit het mbo naar het hbo verbeteren. De VVD maakte zich zorgen om de uitval onder studenten, en pleit voor betere studiekeuzevoorlichting. Minister Bussemaker heeft toegezegd zich in te willen zetten voor de toegankelijkheid van onderwijs voor studenten met een beperking. **PM**

Informatiecentrum moet langer open

Studentenpartij SGL wil dat het Onderwijs Informatie Centrum (OIC) van de faculteit Rechten haar openingstijden verruimt. In een notitie draagt de partij suggesties aan waarmee het centrum studenten effectiever kan helpen.

Studenten kunnen nu van tien tot half een bij het centrum terecht met vragen over onder andere inschrijvingen, cijferlijsten en vrijstellingen. Omdat het vaak te druk is, willen de studenten graag openingstijden van negen tot vijf. Of als dat niet mogelijk is van tien tot vier.

De informatievoorziening van het OIC is volgens studenten goed. Dat blijkt uit de net verschenen onderwijsfaciliteitenenquête. Het centrum doet het echter minder goed op het punt van de openingstijden. 'Die score met een 2,4 uit vijf heel erg slecht', zei Jeske Clarijs van studentenpartij SGL tijdens de faculteitsraadsvergadering maandag.

In december vorig jaar werd er al gediscussieerd over de openingstijden. Het rechtenbestuur was toen

nog niet overtuigd van de noodzaak tot verruiming. Vandaar de notitie van SGL. 'Het bestuur ging toen teveel uit van de luie student', aldus Clarijs. 'Wij gaan liever uit van de actieve student. Voor hen zijn de tijden niet toereikend. Studenten die van negen tot elf en van elf tot een college hebben, kunnen helemaal niet terecht. Ook voor studenten die niet in Leiden wonen zijn de tijden lastig.'

De partij droeg ideeën aan die het centrum kunnen ontlasten. 'Kun je geen studenten achter de balie neerzetten? Die zijn goedkoper en kunnen ook een aantal vragen beantwoorden en cijferlijsten uitdraaien.'

'En wellicht is het een idee om studenten cijferlijsten aan te laten vragen en die in een locker te klaar te leggen. Net zoals bij de UB. Dan ben je niet gebonden aan tijden.' Openingstijden van tien tot half twaalf en van half drie tot vier, was volgens SGL een derde mogelijkheid.

Het rechtenbestuur neemt de notitie in overweging. **VB**



De Dood komt in opstand

In concentratiekamp Theresienstadt componeerde de Tsjechische Viktor Ullman met teksten van zijn landgenoot Peter Kien van 1943 tot 1944 de opera *Der Kaiser von Atlantis*. Tot een voorstelling is het nooit gekomen, de makers werden naar Auschwitz afgevoerd. Pas in 1975 verschijnt het voor het eerst op de planken. Regisseur Robin Coops heeft een nieuwe enscenering van de opera gemaakt, die op 4 mei in het Compagnietheater in première gaat. Mede dankzij steun van het alumnifonds van de juridische faculteit, komt de voorstelling ook naar Leiden. Op 6 mei is de opera in Theater Ins Blau te zien. *Der Kaiser von Atlantis* gaat over een keizer die een wereldoorlog start. De Dood, een van de karakters in het stuk, komt daartegen in opstand.

Proef met alternatief voor vuilnispas

DUWO wil én weet een alternatief voor de Leidse vuilnispas voor een aantal studentencplexen, maar de gemeente geeft geen gehoor. Toch blijkt er al een proef te lopen aan de Wassenaarseweg.

'Ik krijg geen respons', zegt Danielle van den Tol van studentenhuisvester DUWO. Sinds vorig jaar kunnen de bewoners van de Pelikaanhof, net als de rest van de binnenstad, met een vuilnispas hun afval buiten kwijt in ondergrondse containers. 'Het beleid van de gemeente is om niet iedere bewoner een eigen pasje te verstrekken. Wat wij willen is dat de elektronische Saltosleutel waar-

mee elke bewoner toegang heeft tot de Pelikaanhof, gekoppeld wordt aan het vuilnisstelsel van de gemeente. De systemen zijn compatibel, en we zijn bereid te betalen, want we willen het probleem oplossen. Maar het contact stagneert', vertelt Van den Tol.

Bewoners van de Pelikaanhof startten daarom een petitie. Studentbeheerder Mirjam Schouten vertelde vorige week in *Mare* al dat er overlast is van rondslingerende vuilniszakken. Van den Tol vindt de petitie een goed initiatief. 'Hoe meer mensen van zich laten horen, hoe groter de kans dat er misschien toch iets gebeurt.'

Ondanks de radiostilte blijkt de gemeente wel degelijk met het onderwerp bezig te zijn. 'Op dit moment loopt er een proef op de Wassenaarseweg', laat communicatieadviseur Christianne Lemckert weten. 'Hier kunnen aio's met hun keycard zowel hun appartement als de ondergrondse containers openen. Deze proef moeten we nog evalueren.'

'Het gaat om de appartementen in het Anatomiegebouw, dat DUWO beheert', weet Van den Tol. 'PhD's die daar wonen, komen binnen met hun LU-card van de universiteit, waarmee ze ook de containers kunnen openen.'

Partners, als ze samenwonen, komen binnen met een Saltosleutel, waarmee ze de containers overigens niet kunnen openen. Dat moet hun partner dus doen.'

De situatie aan de Wassenaarseweg is DUWO dus niet onbekend, maar wel dat het om een proef gaat waar de oplossing voor de Pelikaanhof van afhangt. Van den Tol: 'We zullen dus even rustig moeten afwachten. We hopen dat het een vervolg krijgt.' Schouten laat weten dat de petitie voorlopig doorgaat. 'We hebben al over de honderd handtekeningen.'

De Pelikaanhof is niet het enige DUWO-pand met vuilnisoverlast.

In het oude Elizabethziekenhuis aan de Hooigracht speelt een ander probleem.

Van den Tol: 'Daar hebben we elk jaar 250 nieuwe bewoners. Zij hebben in principe wel een eigen vuilnispas, want het gaat om zelfstandige wooneenheden. Wanneer ze vertrekken vergeten ze de pas in te leveren, of misschien nemen ze hem bewust mee als souvenir, want het zijn mooie pasjes, met een afbeelding van Leiden erop. Hoe dan ook, het aanvragen van nieuwe pasjes door de nieuwe bewoners duurt even. Intussen zetten veel mensen hun vuilnis maar naast de container.' **MVV**

Interview



Stills uit *De Hokjesman*, vanaf linksboven met de klok mee: wiskundige Hendrik Lenstra, rector Carel Stolker, de oratie van rechtenprof Pauline Schuyt, en in het lab.

Foto's VPRO

Lang leve de opwaaiende toga's

> Vervolg van de voorpagina

Kreeg u de vrije hand?

‘We hebben vooraf gezegd: we willen carte blanche, want we kunnen dit alleen maken als we elkaar vertrouwen. Al in het eerste gesprek met de rector kregen we dat. Dat vond ik heel chic.

‘Hij vroeg aan zijn voorlichter: “Vertrouw jij ze?” “Ja hoor”, antwoordde zij. “Ik ook wel”, zei hij toen. “Nou, veel succes.” Applaus voor de universiteit.

‘Maa-ha-aa: er zijn wel veel klachten geweest. *Heul veel* klachten. Ik heb brandjes moeten blussen. Op de eerste draaidag al, in de Pieterskerk, bij de opening van het academisch jaar. Men vond mij veel te aanwezig. “Kan die presentator niet aan de kant?” hoorde ik dan.

‘Maar ik ben ook regisseur, en als ik ergens een scène wil halen, dan gebeurt dat op mijn manier. Als er iemand van de universiteit dan komt zeggen: “U mag hier geen camerarails leggen”, dan zeg ik: “Hoezo niet? Ik heb carte blanche.” En hup! Dan leg ik die rails.’

En toen de film klaar was?

‘De universiteit wilde heel graag dat we zouden filmen aan de Haagse campus, maar dat paste gewoon niet. Verder hadden ze ook graag meer aandacht gezien voor het LUMC en de gamma’s. Ik moet eerlijk bekennen: ik had er ook graag een antropoloog bij gehad, omdat dat een heel grappig Droste-effect was geweest. Maar

we moesten nu eenmaal keuzes maken en dan vallen sommige karakters af.’

De sociale wetenschappen komen er in de uitzending sowieso niet al te best vanaf. ‘Gamma’s tellen eigenlijk niet mee’, zo bevestigt wiskundige Hendrik Lenstra het vermoeden van *De Hokjesman* dat bèta’s op hen neerkijken. ‘Het respect voor een collega-geleerde wordt bij mij voor een groot deel bepaald door het gevoel: kan hij iets wat ik de moeite van het kunnen waard vind? Dat heb ik met een heleboel alfa’s, maar dat heb ik met gamma’s zeer zelden.’

Kort daarna houdt hoogleraar Hebreeuws en Aramees en zelfverkozen kluienaar Holger Gzella namens de alfa’s een vurig pleidooi voor de ivoren toren.

‘Ik hou van eenzaamheid’, zegt hij. Daarom heeft hij geen vrouw, geen mobieltje en trekt hij indien nodig de stekker uit zijn vaste telefoonlijn. Alles moet wijken voor de wetenschap, vindt hij, want dat is ‘een oneindige ruimte van schoonheid en waarheid’.

Toen ik vorige week belde, had u net een brief gekregen waarin de universiteit vroeg om gedeeltes van die scènes te schrappen.

‘Mijnheer Provoost, laat ik er dit over zeggen. Mijn handen jeuken om provocerende dingen te roepen over wat er achter de schermen is gebeurd. Maar ik weet niet of het verstandig is om zomaar antwoord te geven op vragen die u niet gesteld heeft.’

Mijn vraag luidt: wat was het bezwaar?

‘De universiteit wil een instituut zijn dat midden in de samenleving staat en Lenstra en Gzella voldeden niet meer aan het bijbehorende imago van moderne wetenschapper.

‘Gzella verkondigt natuurlijk een ouderwets en elitair standpunt: laat ons met rust en hou eens op met dat gezeur over *output* en *valoriseren*. Lenstra zegt: “Valorisatie is een ander woord voor prostitutie.” En daarmee raken ze natuurlijk de kern: waar gaat het om in de wetenschap?

‘Als programmamakers hebben wij dat juist beklemtuond, omdat het appelleert aan de dromen die we vroeger zelf als student hadden. Het idee van een intellectuele elite is helemaal niet verkeerd.

‘Ik koesterde torenhoge verwachtingen van de academie. Weet je hoe hard het dan is als je op de UvA terecht komt bij politicologie, en al die dikke en teleurgestelde ex-hippies onderuitgezaakt ziet zitten tussen stapels ongelezen boeken? Dan denk je: is dit het nou?’

De scènes zijn gebleven. Wat was uw weerwoord?

‘Je kunt wel zeggen: we zijn hip en vlot, maar als ik in Leiden om me heen kijk, zie ik iets heel anders. Dus wat wil je dán? Dat ik het film, terwijl de voice-over tegelijkertijd zegt: “Eigenlijk is het heel modern”? Kijk eens naar jezelf! En snap eens hoe bijzonder jullie zijn!

‘Leiden is Leiden, en dat moet het vooral

blijven. Geen moderne poppenkast en niks hip, want dat past daar niet. En wie die wereld van opwaaiende toga’s niet bevalt, moet vooral ergens anders gaan studeren.

‘Die rituelen spreken mij ook erg aan. Wat dat betreft ben ik best conservatief. En ja, dat ze in Leiden kakkineus zijn, dat vind ik alleen maar leuk. Ik ben zelf namelijk ook best een kakker, toch? Nou, is dat geen mooie eindquote?’

U heeft helemaal niemand doodgewenst.

‘Ik wil juist nog iets positiefs zeggen en dat is geen slijmballerij: ik denk niet dat wij dit aan een andere universiteit hadden kunnen filmen. Die pluim verdient Leiden echt. Uitgerekend in dit liberale milieu van het bolwerk van de *ruling class*, wat het toch is, gedijt de vrijheid om dit te kunnen maken.

‘En pas op, hè? Beatrix kijkt ook mee. Speciaal voor haar heb ik gisteren het stukje over Willem van Oranje toch nog maar opnieuw ingesproken. Het moest loepzuiver en perfect zijn. Om iedereen scherp te houden, brulde ik na elke take: “BEATRIX!” We zijn tot twee uur ’s nachts bezig geweest.’

DOOR FRANK PROVOOST

De Hokjesman, De Professoren (regie: Jurjen Blick en Michael Schaap) Vrijdagavond 22 april op NP02, 21.10 u. Zie ook: www.vpro.nl/hokjesman

Academische Agenda

Prof.dr. M.J. Jager zal op maandag 25 april een oratie houden bij de benoeming tot hoogleraar bij de faculteit Geneeskunde met als leeropdracht Oogheelkunde, in het bijzonder het Oogmelanoom.
Dhr. M.H. Porck hoopt op dinsdag 26 april om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Growing Old among the Anglo-Saxons’. Promotoren zijn Prof.dr. R.H. Bremmer en Prof.dr. W. van Anrooij.
Dhr. X. Zhang hoopt op dinsdag 26 april om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Functional analysis of Agrobacterium tumefaciens virulence protein VirD5’. Promotor is Prof.dr. P.J.J. Hooykaas.
Dhr. A.A.M. Heemskerk hoopt op donderdag 28 april om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de

Geneeskunde. De titel van het proefschrift is ‘Exploring the proteome by CE-ESI-MS’. Promotor is Prof.dr. A.M. Deelder.
Dhr. P.J.M. Debonnaire hoopt op donderdag 28 april om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is ‘Advanced echocardiography and clinical surrogates to risk stratify and manage patients with structural heart disease’. Promotor is Prof.dr. J.J. Bax.
Dhr. K.H. Yiu hoopt op donderdag 28 april om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is ‘Advanced clinical applications of cardiac computed tomography and novel echocardiographic modalities’. Promotor is Prof.dr. J.J. Bax.
Dhr. M. Hommes hoopt op vrijdag 29 april om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is ‘The Injured

Liver: management of hepatic injuries in the trauma patient’. Promotor is Prof.dr. I.B. Schipper.
Mw. S. Feyder hoopt op dinsdag 3 mei om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Portraits of Resilience’. Promotor is Prof.dr. R. Ross.
Dhr. D.M. Pelt hoopt op dinsdag 3 mei om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Filter-based reconstruction methods for tomography’. Promotor is Prof.dr. K.J. Batenburg.
Mw. S.A. Miller hoopt op dinsdag 10 mei om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is ‘Optimization of UV Exposure Schedules for Tanning’. Promotor is Prof. dr. R. Willemze.
Mw. C.R. Brandenburgh hoopt op dinsdag 10 mei om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Ar-

cheologie. De titel van het proefschrift is ‘Clothes make the man’. Promotoren zijn Prof.dr. F.C.W.J. Theuvs en Prof.dr. L. Bender Jørgensen (Norwegian University).
Mw. J.A.E. Polman hoopt op dinsdag 10 mei om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is ‘Glucocorticoid Signature in a Neuronal Genomic Context’. Promotor is Prof.dr. E.R. de Kloet.
Mw. J.J. Chavula hoopt op woensdag 11 mei om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Verbal Derivation and Valency in Citumbuka’. Promotor is Prof.dr. M.P.G.M. Mous.
Dhr. M.C. Engels hoopt op woensdag 11 mei om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is ‘Cellular Modifications and Interventions for the Damaged

Heart’. Promotor is Prof.dr. M.J. Schalijs.
Dhr. T.F. van Dijkman hoopt op donderdag 12 mei om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Copper trispyrazolylborate complexes for ethene detection’. Promotor is Prof.dr. E. Bouwman.
Mw. W. Reedeker hoopt op donderdag 12 mei om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is ‘Neuropsychiatric phenomena in Huntington’s disease’. Promotoren zijn Prof.dr. R.C. van der Mast en Prof. dr. R.A.C. Roos.
Mw. J.F. Timp hoopt op donderdag 12 mei om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is ‘Risk Factors and Predictors for Recurrent Venous Thrombosis’. Promotor is Prof.dr. F.R. Rosendaal.

Wetenschap

Computer says no

Meer technologie betekent ook: steeds minder te kiezen

We krijgen steeds meer te maken met regels die ingebakken zitten in onze technologie. Die 'techno-regulering' is meestal goedbedoeld, maar niet erg zichtbaar of democratisch, waarschuwt filosoof Bibi van den Berg. 'We worden als makke schapen door allerlei processen geduwd.'

DOOR BART BRAUN 'Als ik wil dat mensen langzaam rijden in een woonwijk, dan kan ik een verkeersbord neerzetten. Mensen kunnen dat zien, en vervolgens een wilsbesluit

betekent, in de breedste zin van het woord, het beïnvloeden van gedrag. Dat kun je doen met wet- en regelgeving, maar ook met sociale normen, of door het inzetten van marktmechanismen. Bovendien kun je het gedrag van mensen beïnvloeden en sturen met behulp van technologie. Dat noemen we techno-regulering. Bij die laatste is de sturing ingebakken in de technologie, op een zodanige manier dat de gebruiker zich wel aan de regel moet houden, omdat er geen andere mogelijkheid meer is. Dat komt heel vaak voort uit de allerbeste bedoelingen; met de meeste verkeersdrempels is niets mis. De wetten die de samenleving maakt, zijn

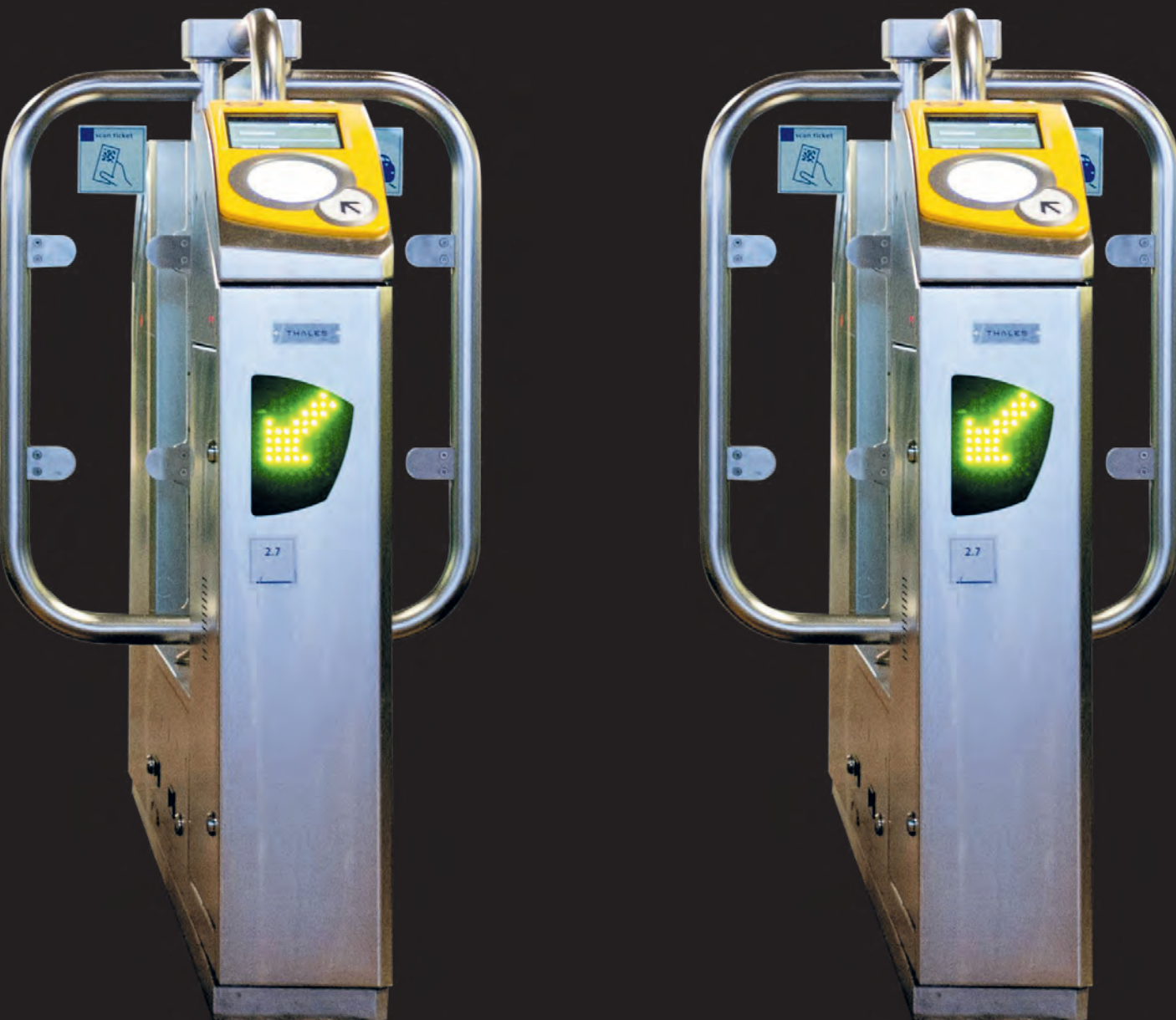
worden door Apple: naarmate je meer en langer Apple-producten gebruikt, wordt de overstap naar Android steeds moeilijker. Dat lijkt misschien nog triviaal, maar een website die je niet verder laat zonder dat je de cookies accepteert, is dat niet. Je doet alsof er een keuze is, maar er valt helemaal niks te kiezen, en je klikt maar op akkoord.

'Ik ben niet per se tegen cookies, of vóór wildplassen. In elk van die individuele processen zie ik de voordelen van ingebakken regulering. Mijn probleem is dat het ongemerkt gaat; de meeste mensen hebben het niet eens in de gaten. Er is dus ook maar weinig reflectie op, laat staan

hele traject. Als de supermarkt het snoep bij de kassa vervangt door superfoods, noemen we dat *nudging*: een duwtje in de richting van gezond gedrag. De snoepjes liggen nog gewoon in de winkel. *Nudging* is een compromis, dat ervan uitgaat dat mensen doen wat het gemakkelijkst is. Techno-regulering haalt het snoep uit de winkel.

'Bij elke flitspaal in Nederland kan ik achteraf naar de rechter stappen. "Edelachtbare", zeg ik dan, "Ik had een goed excuus om te hard te rijden: mijn partner stond op het punt te gaan bevallen." De rechter kan dan mijn boete kwijtschelden.

Zo'n poortje op het treinstation zit gewoon



nemen om zich aan de snelheid op dat bord te houden. Ik kan ook een verkeersdrempel neerleggen, dat is veel effectiever: iedereen weet dat je de onderkant van je auto beschadigt als je te snel over zo'n drempel schiet. Je wordt niet meer uitgenodigd om je aan de regels te houden. De ongehoorzaamheid wordt onmogelijk gemaakt.

'Als techniekfilosoof houd ik me bezig met vragen over de grenzen in de samenleving, en hoe we die maken. We maken afspraken over wat gepast of wenselijk is, en leggen grenzen vast in wetgeving. Er zijn echter ook heel veel andere vormen van regulering, die steeds vaker gebruikt worden, en waar we ons minder bewust van zijn. Regulering

echter onderhevig aan allerlei *checks and balances*, en techno-regulering is dat niet.

'Zulke regulering is effectief, *foolproof* en goedkoop, dus wordt het op steeds grotere schaal toegepast. De dvd-industrie heeft de wereld opgedeeld in verschillende regio's, zodat je je dvd-speler moet *jailbreaken* als je wil kijken naar een film die je op vakantie hebt gekocht. Wie is die industrie precies? Waarom leggen ze zo'n grens op? Dit is een vorm van regulering die 99 procent van de mensen niet als regulering herkennen, en dáár zit bij mij het punt van zorg.

'De poortjes op het station tegen zwartrijders. Vliegtuigverf op muren tegen wildplassers. *Locked-in*

dat mensen zich kritisch kunnen verhouden tot de regels waaraan ze onderworpen worden. Verder is het zorgelijk, omdat het op zo'n grote schaal wordt toegepast. Als ik van mijn huis naar mijn werk ga, kom ik zo tien voorbeelden tegen. Je elimineert niet alleen het verzet, je scherpt mensen ook niet meer in hun denken over welke afspraken er zijn, en waarom je er wel of niet voor kiest om je eraan te houden.

'We worden als makke schapen door allerlei processen geduwd, niet meer moreel uitgedaagd, doordat onze omgeving en onze apparaten alles voorsorteren. Echt, Ik snap dat het veiliger is als een auto niet start zolang de veiligheidsgordel los zit. Maar het gaat mij om het

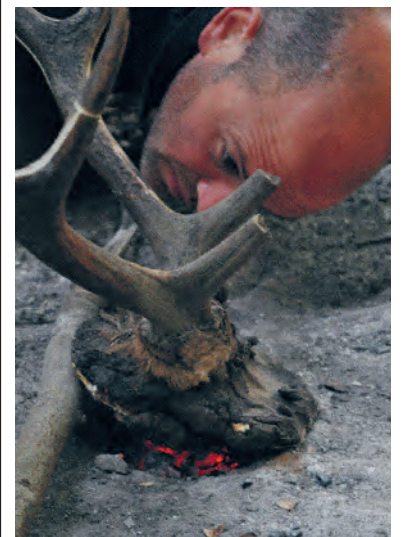
licht, en geeft niets om die bevaling. Die discretie om af te wijken of te onderhandelen verdwijnt bij techno-regulering, hoe goed je redenen ook mogen zijn.

'Vorige week vertelde ik over dit soort zorgen, tijdens de Nacht van de Filosofie in Den Haag. Je zag dat mensen een beetje schrokken. "Ik rijd nooit meer hetzelfde over een verkeersdrempel heen", zeiden ze zelfs. Goed nieuws dus. Nogmaals: de meeste verkeersdrempels liggen er prima bij. Het is echter wel goed om je bewust te zijn dat de grenzen er zijn, en hoe ze zijn vormgegeven. Als het er dan een keer wél toe doet, kun je je er ook tegen verzetten. Dan moet je natuurlijk wel eerst weten dat het überhaupt gebeurt.'

Nieren

Suikerziekte is slecht voor van alles en nog wat in je lichaam, en dus ook voor je nieren. Diabetische nefropathie noemen artsen dat. De kleinste bloedvaatjes in de nieren gaan dan lekken, en dus duikt het bloedeiwit albumine ineens op in je plas. Dat is makkelijk aan te tonen met een dipstick, maar tegen die tijd is het dus eigenlijk al te laat. Zou het kunnen dat er voor die tijd ook al nierschade optreedt die de arts niet kan zien?

Onderzoekers van het Leids Universitair Medisch Centrum bekeken de nieren van 168 overleden diabetici. Daarvan vertoonden 106 patiënten postuum tekenen van diabetische nefropathie – maar bij maar liefst twintig daarvan was die niet tijdens hun leven vastgesteld. Er is dus een behoorlijke onderdiagnose van nierschade bij suikerpatiënten. En behoefte aan een slimmere manier om die diagnose te stellen terwijl de patiënt nog leeft, schrijven de onderzoekers in *Kidney International*.



Hertenkop

Bij de mesolithische opgraafplaats Star Carr in het noorden van Engeland doken in 2013 een aantal hertenschedels op. Tenminste: de bovenkant ervan, met het gewei er nog aan. De afwerking laat zien dat ze door mensen, vermoedelijk sjamanen, op het hoofd werden gedragen.

Je kan daar allerlei vragen over stellen, maar in *PLOS One* stelt een team van archeologen met daarin Leidenaar Diederik Pomstra de belangrijkste van allemaal: hoe maak je zelf zo'n ding? De meest voor de hand liggende aanpak – villen met een vuurstenen mes, en dan de hersens uit de hertenkop schrapen – levert iets op dat niet op het opgegraven origineel lijkt. Een realistischer resultaat krijg je als je de kop met huid en al inpakt in klei, en de klei hard laat worden in hete kolen.

Ook ontbreken er stukken gewei aan de originele hoofddeksels; vermoedelijk zijn die eraf gehaald om het draaggemak te vergroten. Dat moet uren en misschien wel dagen werk zijn geweest, stelden Pomstra en co vast.

Trauma

Stel, je wilt weten wat de invloed is van posttraumatische stress op hoe mensen hun kinderen opvoeden. Hoe kom je dan aan mensen met zo'n stressstoornis en kinderen?

Ze komen naar je toe, of in elk geval naar een asielzoekerscentrum in de buurt. De Leidse pedagoge Dorothee Out schreef mee aan een artikel in het vakblad *Attachment and Human Development*, over 68 zwaar getraumatiseerde asielzoekers met jonge kinderen. Ouders, ook deze, met een posttraumatische stressstoornis zijn minder gevoelig voor hun kinderen, en dat zorgt er dan weer voor dat de gehechtheid van het kind met de ouder ook suboptimaal is. In het ideale geval zouden getraumatiseerde vluchtelingen zowel hulp krijgen voor hun stoornis, maar ook aandacht voor de opvoedingsproblemen met hun kinderen.

De man die de oorlog ha

Terug naar 10 mei 1946: Churchill krijgt een eredoctoraat



Zeventig jaar geleden ontving Winston Churchill een eredoctoraat van de Leidse universiteit. Ooggetuigen van toen bliken terug. 'Ik stak een kaartje met "PRESS" tussen de rand van mijn hoed. Zo kwam ik gemakkelijk de Pieterskerk binnen.'

DOOR MARLEEN VAN WESEL Op woensdag 10 mei 1946 zat Winston Churchill een poosje op straat voor Minerva. 'Zijn grote open auto was te laat. Hij wachtte rustig op de stoep voor de sociëteit met hoed, sigaar en stok', herinnert Job Drijber (1924) zich, destijds student Indologie en Indisch recht. 'Hij heeft een tijdje op de stoep gezeten', weet ook Harry van Scherpenberg (1925) nog, 'met een naar hem gebukte Molly Geertsema.' Die werd later minister van Binnenlandse Zaken en vicepremier, maar was toen de preses van het corps.

De Britse oorlogspremier (1874-1965) had eerder die dag een eredoctoraat ontvangen van de Universiteit Leiden. Mare haalt zeventig jaar later

herinneringen op met studenten van toen, aan de plechtigheid in de Pieterskerk en het bezoek dat Churchill achteraf bracht aan Minerva. 'Churchill in de kerk? Daar herinner ik mij absoluut niks meer van. Voor mij was het belangrijkste dat hij op de sociëteit kwam. Het was toch de man die voor ons de oorlog gewonnen had', zegt Jan Joost van Enter (1924), destijds rechtenstudent.

Hiltje ten Kate-Cleveringa (1930) maakte juist de plechtigheid in de kerk van dichtbij mee. 'Ik had de eer om een handboekje aan Lady Churchill te overhandigen. Later ging ik rechten studeren, maar toen was ik nog een scholier van vijftien. Als dochter van professor Cleveringa ben ik bij de hele plechtigheid geweest.'

De naam van professor Cleveringa klinkt tegenwoordig vooral nog rond 26 november. Op die dag hield hij in 1940, net als de professoren Van Holk en Barge, een protestrede tegen het ontslag van de Joodse collega's. Cleveringa werd opgepakt, wat een studentenstaking ontketende, waarop de Duitsers de universiteit sloten. In 1945 keerde hij terug als hoogleraar rechtsgeleerdheid. 'En in 1946 was vader de promotor van Churchill', vertelt Ten Kate. 'Hij moest een rede schrijven, een hele klus, waar thuis veel over werd gesproken. Het bracht ook alle oorlogservaringen weer boven.'

Op de dag zelf droegen alle vrouwen een hoedje. 'Behalve ik, ik was nog te klein. Op het pleintje bij het Academiegebouw trad Pro Patria aan. Ik stond er met mijn neus bovenop', vertelt Ten Kate. Jos Kapteyn (1928) maakte deel uit van die erewacht van de studentenweerbareid. 'We oefenden fiks onder leiding van een sergeant van het toenmalige Leidse garnizoen en stonden onder commando van

d'Aulnis de Bourouill', een bekende Engelandvaarder, overleden in 2012. 'Wij stonden, nadat Churchill in het zweetkamertje zijn handtekening op de muur had gezet, opgesteld op het binnenplaatsje', vertelt Kapteyn. 'Ik zie nog zijn wat waterige lichtblauwe ogen, waarmee hij ons stuk voor stuk indringend aankeek.'

Rond dat tijdstip arriveerde geneeskundestudent Jon van Rood (1926) in Leiden. 'Bepakt en bezakt kwam ik terug uit Engeland. In de oorlog was ik een paar keer opgepakt. Ik zat een week in Vught en ben ontsnapt. Voor het verzet bracht ik krantjes rond. Dat was genoeg om me na de bevrijding voor drie maanden naar Ashton Hayes te sturen, aan de westkant van Engeland.' Daar was een

"I feel tremendous forces in this room", dat sloeg op een van onze oudste en zwaarste leden'

landhuis waar Nederlandse studenten die veel hadden meegemaakt, weer op krachten konden komen.

Maar daar kwam hij niet rechtstreeks vandaan. 'Al na een maand besloot ik door Engeland te trekken. Eenmaal terug in Leiden waren mijn vrienden nergens te bekennen. Ik wist van niets, maar iedereen bleek in de Pieterskerk te zitten. Ik had wat tweedehands kleren mee, en ook mijn eerste echte hoed, die ik net gekocht had. Nog afgewerkt met zo'n randje: daar stak ik een kaartje tussen met "PRESS" erop geschreven. Zo kwam ik gemakkelijk de Pieterskerk binnen. Het was

d gewonnen



stampvol. Alle belangrijke mensen zaten natuurlijk vooraan, en ik ook, in een hoekje op de grond.'

Vooraan zaten ook de dochters en de vrouw van professor Cleveringa. Ten Kate: 'Vader stond op het kathedraal, hield zijn laudatio en kwam toen naar beneden om met een Latijnse spreuk de jonge *doctor honoris causa* met de kappa te omhangen. Het was een lange spreuk, die hij uit zijn hoofd deed. Vader had er dan ook flink op geoefend. Moeder zei weleens dat ze de laatste veertien dagen voor de uitreiking telkens wakker werd, terwijl hij naast haar in bed lag te prevelen.'

Na afloop liep het cortège weer terug naar het Academieggebouw, voor een receptie. Ten Kate: 'En wij erachteraan. Intussen was er allerlei publiek toegestroomd op straat, dat Churchill toewuifde.' Van Rood: 'Het was haast de bevrijding opnieuw.'

's Avonds gingen de ouders van Ten Kate naar verschillende diners in Den Haag. 'Dat was een typisch tijdsverschijnsel. Mijn vader was naar het herendiner, met de Engelse ambassadeur. Moeder was naar zijn echtgenote, die de dames ontving. En ik zat denk ik thuis huiswerk te maken.'

Maar eerst ging Churchill nog even naar Minerva. Ten Kate: 'Met de mannen uit het gezelschap. Mijn vader kreeg daar van Churchill een dikke sigaar uitgereikt. Moeder was intussen in het gezelschap van Lady Churchill, hun dochter Mary en ook prinses Juliana.' En Prins Bernhard, weet Drijber: 'Die was met de dames mee naar de VVSL!' Drijber stond wel in de grote zaal van Minerva. 'Nogal vooraan', vertelt hij. 'Molly Geertsema hield een welkomstwoord. Daarna hield Churchill staande op de leestafel een spontane rede van een minuut of tien.'

'*I feel tremendous forces in this room*', zou hij gezegd hebben. Volgens Rood waren het 'enormous forces' en volgens Drijber was het '*in this hall*'. Volgens Jan Hein Koeleman (1927), destijds rechtenstudent, sprak Churchill daarmee over de toekomst van de jeugd. Rood herinnert zich iets anders: 'Het sloeg op een van onze grootste leden. Hij was een jaar ouder dan ik. Minstens twee meter lang en behoorlijk zwaar.'

Dat het indrukwekkend was, daarover zijn alle aanwezigen het eens. 'Op de leestafel stond een charismatische, krachtige man, voor een zinderende zaal. We wisten allemaal dat dit een dag was die je je leven niet zou vergeten', zegt Drijber. Rood: 'We waren toch wel onder de indruk. Daar stond de vent die de oorlog gewonnen had.' Van Enter: 'Het was een toneelspeler. Zo'n menigte vond hij kennelijk prachtig om te bespelen.' Voor mij was het een grote eer er als eerstejaars bij te zijn', zegt Koeleman.

'Het was afgeladen', weet Rood nog. 'Ik was eerstejaars. Het was al mooi dat ik binnenkwam.' Kapteyn hoorde hij alleen het gejuich: 'Ik bracht het als laatkomer in het gedrang niet verder dan de gang.'

Er was trouwens nog iets dat iedereen wel is bijgebleven. 'Hij zat aan de haard met een sigaar', schoot Scherpenberg als eerste te binnen. 'Ja, hij had voortdurend een sigaar in zijn mond', zegt Van Enter. Koeleman herinnert zich nog een handeltje van Gabriël, de bediende van de sociëteit. 'Bij hem kon je achteraf peuken kopen van de Havana's van de Grote Man, voor een - toen nog echte - rijksdaalder per stuk.' En ook Koeleman zag het bezoek zo eindigen: 'Hij zette zich op de stoep van Minerva en stak een zoveelste Havana op.'



Nelson Mandela wel, Kanye West niet

Hoe krijg je een eredoctoraat? En wie bepaalt dat?

Nelson Mandela kreeg er ook een, in 1999. En koningin Beatrix in 2005. Zij ontvingen een eredoctoraat op grond van het motto van de Universiteit Leiden: Praesidium Libertatis, bolwerk van vrijheid. Meestal gaan eredoctoraten echter naar wetenschappers. 'Het is een onderscheiding, een soort medaille eigenlijk, voor een collega in de wereld, die we ontzettend waarderen', vertelt Geesteswetenschappendecaan Wim van den Doel.

De Raad van Decanen, onder voorzitterschap van de rector magnificus van de universiteit, verleent de doctoraten. 'In de Verenigde Staten ontvangen soms wel tien of twintig mensen tegelijk een honorary degree. Zangers, politici, donateurs, iedereen.' Inderdaad: Kanye West, Ed Sheeran, Bono. 'Daar heeft het echt een netwerkfunctie.' Hier niet? 'Natuurlijk versterkt het de band, maar wij zijn toch zuiniger: een of twee per jaar, in een lustrumjaar misschien drie. Het is een zeldzame eer.'

Op de afgelopen dies natalis viel die te beurt aan Jennifer Tour Chayes, directeur van Microsoft Research New York City. 'Dit jaar waren de beta's min of meer aan de beurt, maar er zijn geen vaste regels voor. De decaan in dat vakgebied doet dan een voordracht en vervolgens bespreken we dat', vertelt Van den Doel. Leidt dat weleens tot discussies? 'Er wordt wel kritisch gekeken. Bovendien is er soms meer dan één kandidaat.'

'Belangrijk is dat het meestal gaat om iemand uit een vakgebied dat hier ook onderzocht wordt. We zullen niet zo snel een eredoctoraat in de economie uitreiken, of in de tandheelkunde. Er moet iets Leids aan zitten.'

Behalve het universiteitsmotto hooghouden of onderzoekswerk verricht hebben 'van uitzonderlijke betekenis', staat er nog een mogelijk criterium in het Leidse promotiereglement. Zo kreeg cartoonist Peter van Straaten in 2011 een eredoctoraat, omdat hij met zijn tekeningen 'wetenschappelijk, cultureel of maatschappelijk' werk had verricht, dat de wetenschap 'op uitzonderlijke wijze' bevordert.

Van den Doel: 'Iemand die al een eredoctoraat heeft, heeft eigenlijk een nadeel. Niet dat het uitgesloten is, maar als iemand er al

tien heeft, is het niet origineel om de elfde te geven.' Nu ontving Mandela er ook zeker vijftig, maar dat valt nog in het niet bij de Japanse boeddhistische filosoof Daisaku Ikeda, die er zo'n 350 heeft. Geen van Leiden overigens.

Het eerste eredoctoraat ooit zou in 1470 in Oxford uitgereikt zijn. De geschiedenis van Leidse eredoctoraten is wat onduidelijk. Dolf Cohen, oud-rector, hoogleraar geschiedenis en de vader van Job Cohen, verzamelde de gegevens van Leidse eredoctoraten van 1876 tot 1986. Zijn lijst wordt bewaard in het Academisch Historisch Museum. Charles Darwin, van wie bekend is dat hij er in 1875 een aangeboden kreeg, staat er net niet op. Hij volstond met een bedankbriefje. Tegenwoordig is het wel de bedoeling dat iemand daadwerkelijk langskomt, vertelt Van den Doel. 'Ik heb nog nooit meegemaakt dat iemand weigerde. Terwijl het uitsluitend een diploma is. Je krijgt er geen geld voor. Een Latijnse tekst, een kappa en een applaus, dat is het.'

Wel op Cohens lijst: Koningin Wilhelmina, in 1925, toen de universiteit 350 jaar bestond. Drie jaar later ontving ook prinses Juliana er een. 'Zij studeerde in Leiden, maar op een gegeven moment vond koningin Wilhelmina het welletjes. Ze had wel genoeg gestudeerd onder het volk', vertelt Van den Doel. 'Omdat ze nog geen diploma had, reikte de universiteit een eredoctoraat uit, als noodsporang.'

Eredoctoraten zijn niet altijd onomstreden. 'Winnie Mandela', noemt Van den Doel. 'Zij ontving er een in Utrecht in 1986.' Later werd ze veroordeeld voor medeplichtigheid aan ontvoering en mishandeling. In Amsterdam ging er vlak na de oorlog zelfs een enkele stem op om, in navolging van Churchill, Jozef Stalin een eredoctoraat te verlenen. 'Ik heb geen idee of een eredoctoraat later als nog terug te trekken is', zegt Van den Doel. 'Maar voor zover ik weet is het nog nooit gebeurd.'

In 1928 waren er overigens ook verschillende hoogleraren tegen het eredoctoraat voor prinses Juliana, net als in 2002, toen de tegenwoordige koning Filip van België er een van de universiteit van Leuven in ontvangst mocht nemen.

Gaat koning Willem Alexander er trouwens ooit een krijgen van zijn alma mater, de Universiteit Leiden? Van den Doel: 'Daar doe ik geen uitspraak over.' **MVV**

Achtergrond

Indonesiërs waren écht fanatiek

Het korte leven van 'Henk van de Bevrijding'

Tijdens de Tweede Wereldoorlog was maar liefst tien procent van alle Indonesiërs in Nederland actief in het verzet. Lodewijk Kallenberg schreef een boek over een van die strijders, die dit jaar tijdens de Leidse dodenherdenking worden geëerd.

DOOR MARLEEN VAN WESEL De 24-jarige student Irawan Soejono fietste op zaterdagmiddag 13 januari 1945 over de Breestraat, recht in een razzia. Op zijn bagagedrager hield hij een gerepareerd stencilapparaat verborgen onder een jutenzak. Soejono, in het verzet bijgenaamd Henk van de Bevrijding, dook nog een zijstraatje in naar de Boommarkt, maar tevergeefs. 'De Nazikogel trof doel', schreef een verzetsmakker later in een in memoriam.

Lodewijk Kallenberg, emeritus hoogleraar wiskunde, reconstrueerde het korte leven van Soejono in het boek *Henk van de Bevrijding. Verzetsheld van Indonesische afkomst*. 'Ik speelde al met het idee toen ik enkele jaren geleden werkte aan een boek over de Leidse begraafplaats Groenesteeg', vertelt hij. Kallenberg is voorzitter van de instandhoudingsstichting van de historische begraafplaats.

Soejono werd er tijdelijk begraven, tot zijn as bijna twee jaar later naar zijn familie in Indonesië verhuisde. 'Toen ik hoorde dat het Indisch en het Indonesisch verzet dit jaar centraal staat bij de Leidse dodenherdenking, was dat een katalysator', zegt Kallenberg.

'Er waren toen zo'n achthonderd Indonesiërs in Nederland. Maar liefst tien procent van hen was actief in het verzet. En met alle respect



Indonesische verzetsstrijders noemden hun verzetsgroep "Irawan", naar de doodgeschoten Leidse student. Hier paraderen ze over de Breestraat, tijdens het bevrijdingsfeest van Leiden op 7 mei 1945.

voor Nederlandse verzetsstrijders, die al gauw vertellen dat ze iets voor het verzet hebben gedaan: de Indonesiërs waren écht fanatiek. Hun uiteindelijke doel was de bevrijding van Indonesië. Zolang de Duitsers het voor het zeggen hadden, leek hen dat helemaal onmogelijk.'

Soejono's vader, Raden Adipati Ario Soejono, nam zijn gezin in 1930 mee naar Nederland. Als eerste en uiteindelijk ook enige Indonesische minister van Nederland, ijverde ook hij voor onafhankelijkheid. In 1943 overleed hij in Lon-

den aan een hartaanval, kort nadat zijn onafhankelijkheidspleidooi in de kabinetsvergadering geen bijval kreeg. Zoon Irawan raakte rond die tijd actief in het verzet. Eerst in Amsterdam, waar hij naartoe verhuisde nadat de bezetter de Leidse universiteit sloot. 'In Amsterdam stond hij rond zijn overlijden nog geregistreerd, maar het is wel duidelijk dat hij tegen die tijd weer in Leiden verbleef', vertelt Kallenberg. 'Dat is natuurlijk het probleem met verzetslieden: ze doken onder en zorgden ervoor dat er zo min mo-

gelijk over hen werd vastgelegd. Ook voor die tijd al wilde Soejono waarschijnlijk zo min mogelijk in de openbaarheid komen. Wat hij in Leiden studeerde is niet eens zeker. Hij was toen al politiek bezig, in de communistische richting. Maar hij staat wel degelijk vermeld als slachtoffer in het gedenkboek van Leidse studenten, met 1940 als zijn jaar van aankomst.'

Hij werkte in Leiden voor *De Bevrijding*, het verzetsblad van de Indonesische studentenorganisatie in Nederland Perhimpunan Indo-

nesia (PI). 'Eerst Nederland bevrijden, dan Indonesië', luidde hun leus. 'Hij zorgde voor machines, papier en radiotoestellen, en hij sjouwde ze dikwijls zelf, per bakfiets, handkar of koffer', staat ook in dat in memoriam, in het PI-blad. Met negen andere Indonesische studenten vormde hij in Leiden bovendien een gevechtsgroep van de Binnenlandse Strijdkrachten. Kallenberg: 'Soejono is de enige van hen die is doodgeschoten. De groep werd na zijn dood omgedoopt tot de groep "Irawan"'. Het stencilapparaat hebben de Duitsers nooit gevonden. Dat werd vermoedelijk nog snel meegenomen door een vriend. 'Er zijn overigens wel meer Indonesiërs uit Leiden omgekomen, maar dan na marteling of net als zoveel Nederlanders door ziektes.'

Op 4 mei staan zij dus centraal tijdens de Leidse Dodenherdenking. 'Daar zal Ernst Jansz een rede houden en muziek spelen,' Jansz, die vooral bekend is als de oprichter van de band Doe Maar, schreef ook boeken over zijn vader, die in het Indische verzet zat. 'De werkgroep Merapi zal aanwezig zijn. Dat zijn de kinderen van Indonesische verzetsstrijders. Zij hopen dat er ooit een gedenkteken op de Boommarkt zal komen voor Soejono.' In Amsterdam is er een Irawan Soejonostraat, met een verkeerd geboortejaar op het bordje. In Leiden herinnert vooralsnog alleen een gedenkteken op de Groenesteeg aan 'Irawan Soejono, 24-1-1920 - 13-1-1945, "Henk van de Bevrijding", verzetsstrijder'. Hij werd net geen 25.

Boekpresentatie, aula begraafplaats Groenesteeg, zondag 1 mei, 14.30
Dodenherdenking Leiden, Pieterskerk, woensdag 4 mei, 19.00 uur

Opinie

Minister, stop met scheefrekenen

Studieschuld bij geneeskundestudenten wordt onevenredig hoog

Onderwijsminister Jet Bussemaker wil geneeskundestudenten niet compenseren voor de verdwenen basisbeurs, want een arts verdient die studieschuld wel terug. Maar ondertussen rekent ze de Tweede Kamer oneerlijk voor, constateert **Anouk Wezel**.

288,95 euro per maand. Vraagt u zich eens af: wat kan ik daarvan doen? Voor sommigen mensen is het een avondje uit eten en een paar nieuwe schoenen. Voor anderen een maand boodschappen. Volgens onze minister van Onderwijs Jet Bussemaker zou het genoeg moeten zijn om je huur, eten, kleding, studieboeken en collegegeld te betalen, als je geneeskundestudent bent.

Dat wordt krap. Sterker nog, dat is onmogelijk. Zelfs mensen in de schuldsanering of de gevangenis krijgen meer geld.

Vanaf 1 september 2015 is het leenstelsel ingegaan, studenten krijgen

niet langer een basisbeurs maar een 'voorschot'. Geneeskundestudenten worden hierbij harder getroffen dan andere studenten, omdat zij een zesjarige studie volgen. Zij moeten twee jaar langer collegegeld betalen, en twee jaar langer bijlenen dan bijvoorbeeld een rechtenstudent. Ze beginnen dus ook twee jaar later met geld verdienen en met het opbouwen van een pensioen. De driejarige master van geneeskunde bestaat uit coschappen, waaraan de student 50 tot 55 uur per week kwijt is. Vanwege avond- en weekenddiensten is het niet mogelijk er een bijbaantje naast te hebben, waardoor de studieschulden fors oplopen: ook voor de invoering van het leenstelsel hadden afgestudeerde geneeskundestudenten al hogere studieschulden dan andere academici.

In oktober 2015 boden drie organisaties, De Geneeskundestudent, het Landelijk Medisch Studenten Overleg en het Landelijk Overleg Coassistenten, een petitie aan bij de Tweede Kamer, met de vraag coassistenten een stagevergoeding van 280 euro per maand te geven. De

reactie van Bussemaker kwam eerder deze maand: zij vindt dat coassistenten gewoon moeten bijlenen.

Ze rekende de Tweede Kamer voor dat medici tijdens hun coschappen een extra schuld opbouwen van 7.104 euro. Dat bedrag staat gelijk aan 24 maanden lang € 288,95 per maand lenen. Dat bij sommige geneeskundestudies, zoals de Leidse, de co's geen twee maar drie jaar duren, zei ze er niet bij. Maar van dat bedrag kan niemand natuurlijk rondkomen. Het bedrag komt dan ook bovenop de bestaande studieschuld. Daar wordt in de brief met geen woord over gerept. 7.104 Euro klinkt niet als een hoog bedrag. Opgeteld bij de rest van de lening die een geneeskundestudent al moet maken, loopt het echter flink op. Daarnaast kan een coassistent niet werken naast de coschappen, in tegenstelling tot een student die een andere studie volgt. Zijn studieschuld is daardoor nog veel hoger omdat alles geleend moet worden.

Een enquête door het Landelijk Medisch Studenten Overleg en het Landelijk Overleg Coassistenten

toont aan dat de studieschuld onder dit nieuwe leenstelsel 38.000 euro bedraagt. In een eerlijke voorlichting van de minister zou dit bedrag niet mogen ontbreken. Over die 7.104 zal natuurlijk niemand in de Tweede Kamer vallen. Maar de totale studieschuld wordt bij geneeskundestudenten zo onevenredig hoog dat het met een toekomstig hoger inkomen niet recht te breien is. Vooral niet met de verslechterde arbeidsmarkt en baanonzekerheid van de laatste jaren.

De geneeskundestudenten vroegen dan ook om een stagevergoeding voor de coassistent. Echter, volgens Bussemaker draagt de coassistent niets bij aan de 'arbeidsproductiviteit'. Hierbij slaat zij echter volledig de plank mis. Bij veel coschappen kan je artsen wel degelijk veel werk uit handen nemen. Dat wij dan nog niet zelfstandig handelen, doet daar geen afbreuk aan. Een stagiair op een advocatenkantoor mag ook geen verdachten verdedigen in de rechtszaal, maar verricht tussen het leren door wel degelijk werk, en krijgt daar ook een vergoeding voor.

Vaak heel wat meer dan de 280 euro waar de geneeskundestudenten om vroegen.

In een brief van de minister uit december 2015 geeft zij aan dat coassistenten het ziekenhuis juist veel geld kosten, en dat daardoor een stagevergoeding niet terecht is. In deze brief staat dat de kosten zelfs oplopen tot 100 miljoen per jaar. Als geneeskundestudenten om een vergoeding vragen, neemt ze de rekenmachine graag ter hand, maar bij dit bedrag ontbreekt elke rekensom. Waar gaat dat geld allemaal heen? Zoveel onderwijs krijgt de coassistent tijdens de coschappen nou ook weer niet.

Minister Bussemaker, prima als u ons wilt opzadelen met torenhoge schulden. Wij worden allemaal arts later, en zullen ze ergens in de komende dertig jaar vast wel af kunnen betalen. Maar kom er dan gewoon eerlijk voor uit, in plaats van ons deze scheve rekensommetjes voor te houden.

ANOUK WEZEL is zesdejaarsstudent geneeskunde.

Quintus was mijn *reset*-moment

De studietijd van nieuwslezer Rik van de Westelaken

NOS-presentator Rik van de Westelaken (44) gaf vrijdag een lezing bij zijn voormalige studentenvereniging Quintus. *Mare* sprak hem vooraf over zijn studententijd, deelname aan *Wie is de Mol* en journalistieke blunders. 'Na een jaar lanterfantenvond ik structuur.'

Wat was je voor een student? Ging je voor tieners of genadezesjes?

'Ik was heel jong toen ik op kamers ging, en totaal onvoorbereid. Ik woonde op Hooigracht 15, in het voormalige ziekenhuis. Ik moest wennen aan het op mezelf wonen, de verantwoordelijkheid over financiën, het opbrengen van discipline. Ik was niet op mijn gelukkigst: ik had weinig vrienden en voelde me alleen. Ik heb er dat jaar niet veel van gebrouwen. Het was meer een kwestie van overleven.'

'In mijn tweede jaar werd ik lid bij studentenvereniging Quintus. Dat was alsof ik in een warm bad terecht kwam. Het was een soort *reset*-moment. Het ellenlange lanterfantenvan het eerste jaar maakte plaats voor structuur. Ik kreeg leuke vrienden, en haalde bijna al mijn vakken. Mijn dispuut AquaVite heeft me daarin gestimuleerd.'

'Ik kwam erachter dat ik de studie bestuurskunde toch niet zo leuk vond, en ging een jaar later communicatiewetenschap studeren in Amsterdam. Ik bleef in Leiden wonen. Ik had net allemaal vrienden gemaakt en een leuke vereniging gevonden, dat wilde ik niet opgeven. Bij Quintus kon ik me ontwikkelen, op sociaal, maar ook op persoonlijk vlak. Je leert om zonder je familie dingen te organiseren: geld ophalen voor een goed doel, een almanak maken. Ik wil dan ook een warm pleidooi houden voor studentenverenigingen. Het maakt me niet uit bij welke je gaat – maar doe het.'

Was je toen al uit de kast?

'Ik was er in mijn eerste jaar wel achter dat ik jongens leuker vond dan meisjes. Dat werd gaandeweg binnen Quintus bekend, maar maakte helemaal niets uit. Ik was niet de enige en heb nooit negatieve reacties gehad.'

Waarom koos je juist voor Quintus, en bijvoorbeeld niet voor Minerva?

'Ik vond de sfeer er heel ongedwongen. Het draaide niet om je continu manifesteren en brullen. De mores en regels van Minerva trokken me minder. Daar ben ik trouwens wel een keer uitgescholden, dus ik heb er ook minder positieve gevoelens bij. 'Bij Quintus schreef ik voor het verenigingsblad en zat ik in de introductiecommissie. De almanakredactie herinner ik me ook nog goed. Bij het aanbieden van het eerste exemplaar aan de voorzitter hadden we "heel leuk en ludiek" het plan opgevat om de almanak in een groot blok ijs te laten invriezen. De voorzitter moest hem er met een hamertje uitbikken. Vervolgens gingen we met zijn allen feestend naar beneden. Maar dat blok ijs bleef daar natuurlijk staan. Het smeltwater trok in de houten vloer. Ik krijg nog steeds wel eens gekscherend te horen dat Quintus daarom moest verhuizen.'

Wilde je altijd al nieuwslezer worden?

'Nee, maar op de universiteit kwam ik erachter dat een wetenschappelij-



Rik van de Westelaken als student. 'Ik moest wennen aan het opbrengen van discipline.'

ke carrière niet voor mij was weggelegd. Ik begon al op jonge leeftijd met lokale radio. Dit is veel vluchtiger. Je duikt ergens helemaal in, en de volgende dag is er weer iets nieuws. Bij de lokale omroep AT5 mocht ik stage lopen, later ook werken. Het was wel eng om voor de camera te staan, maar je moet altijd alles doen waar je nerveus van wordt.'

'In het begin heb ik voor de camera wel een paar black-outs gehad. Dan zak je duizend keer door de grond. De stilte die dan valt voelt als een jaar, terwijl het in werkelijkheid misschien een paar seconden is. Met het schaamrood op de kaken kom je weer naar buiten.'

Gaat het nog wel eens mis?

'Een grote blunder was een verspreking in de tekst: "Van een kale kip kun je niet plukken". Ik zei "kup" in plaats van "kip". Op dat moment dacht ik al: nu denkt iedereen natuurlijk dat ik: "Van een kale kut kun je niet plukken" zeg. Robert Jensen

'Je moet altijd alles doen waar je nerveus van wordt'

heeft dat er met een voice-over ook echt van gemaakt. Vervelend, maar in dit vak moet je leren incasseren. Als je er wat van zegt, wordt het alleen maar groter. En je moet jezelf ook weer niet te serieus nemen.'

Toen je meedeed aan *Wie is de Mol* had ook iedereen een mening over je: van je deelname tot je korte broek of blote buik.

'Nog voor de eerste uitzending schreef een *Volkskrant*-recensent al dat hij het belachelijk vond dat ik meedeed. Daar kan ik niet tegen. Kijk het eerst gewoon eens voor je commentaar hebt. Ik was al eerder gevraagd om mee te doen, maar toen

vond de hoofdredacteur dat geen goed idee. Een plek waar mensen liegen en bedriegen zou geen goede omgeving zijn voor een journalist.'

'Er zat zeven jaar tussen het eerste verzoek en mijn deelname. Het is een andere tijd: de mens achter de nieuwslezer mag nu ook te zien zijn.'

'Misschien was het anders als ik de mol was geweest – al kon ik de kritiek natuurlijk niet sussen door te zeggen dat ik dat niet was.'

'Uiteindelijk heb ik maar twee leugens verteld. Je maakt ook per ongeluk foutjes, die door de programmamakers verdacht worden gemaakt.'

'Natuurlijk ben ik er niet trots op dat ik geld uit de pot heb gehaald in ruil voor een vrijstelling. Ik had me echt voorgenomen het spel niet zo te spelen. Toch laat je dan je reserves varen. Alleen mensen die zelf hebben meegedaan, begrijpen hoe het is om in zo'n paranoïde situatie te zitten.'

'Ik had niet verwacht dat de nalsleep zo heftig zou zijn. De reacties

van kinderen en complimenten waren heel leuk. In Amsterdam woont om de vijf meter een bekende Nederlander. Daar word ik minder aangesproken dan in Leiden. Maar soms loop ik na een wilde nacht in mijn kloffie naar de bakker, en dan denk ik wel: "Als er nu iemand een foto maakt..." Tsja, ik ben ook maar een mens. Maar ik kan natuurlijk niet dronken op een bar in mijn onderbroek gaan staan dansen.'

Hoe ziet jouw werkdag eruit?

'Sommige mensen denken dat ik een uur voor de uitzending binnenkom. Als ik het achtuurjournaal presenteren hebben we 's ochtends om negen uur al een eerste telefonische vergadering. Om 13.00 uur ben ik op de redactie. We evalueren de vorige avond en gaan aan de slag. Wat wordt de volgorde? Waar is extra uitleg nodig? Moet er een landkaart bij? We bellen met de correspondenten. Ik schrijf een deel van mijn teksten zelf en de overige teksten herschrijf ik. Soms krijg je tijdens de uitzending via een oortje *breaking news* binnen. Dan moet je rustig blijven, en goed luisteren, want je hebt geen tekst.'

Wat is de moeilijkste uitzending die je ooit gemaakt hebt?

'Dat was op de dag van nationale rouw na de MH17-ramp. Je weet niet waaraan je begint. Natuurlijk, er komt een vliegtuig aan, er worden kisten naar buiten gedragen. Het klinkt als een logistieke operatie, maar we waren er niet op voorbereid dat het zo heftig zou zijn. Ik werd er zelf ook emotioneel van. Dat kan niet. Niemand zit te wachten op een nieuwslezer die zit te huilen.'

'Je moet voor jezelf een grens trekken. Ik ben niet verantwoordelijk voor alle ellende, ik presenteer het alleen. Het nieuws stopt nooit. Je moet een manier vinden om daarmee om te gaan. Door te ontspannen, gezond te leven, te sporten, en gewoon lol maken met vrienden. 's Avonds gaat Netflix aan en check ik het nieuws niet meer. Ik kijk hooguit naar pushberichten.'

Wat maakt jouw baan zo mooi?

'Er zijn genoeg mensen die hun "nieuws" van internet afhalen. Ze lezen daarbij alleen wat hen het beste uitkomt. Er zijn veel onzinverhalen. Juist daarom is er voor mijn gevoel behoefte aan een instituut dat nieuws brengt en dat je vertrouwt. Ik hoop dat de NOS die rol kan vervullen en vind het mooi dat ik daar aan kan bijdragen.'

Toch hebben Nederlanders meer vertrouwen in hun kapper dan in journalisten.

'Bij *Pauw* beweerde deze week iemand dat "de media" een verkeerd beeld schetsen van de Turkse president Erdoğan. Wat er niet klopte, kon hij niet zeggen, maar op zijn Facebookprofiel stonden allemaal foto's met de president. Zijn kritiek is dus dat hij dingen hoort die hij niet wil horen. Ik zeg niet dat we geen fouten maken of dat het niet beter kan, maar we leveren wel kritische en secuur gecheckte informatie.'

Wat doe je over vijf jaar?

'Geen idee, daar denk ik nog niet over na. Ik wil nog een manuscript en een boek schrijven, andere programma's presenteren. Ik ben heel blij dat de NOS me de mogelijkheid gaf om *MolTalk* te presenteren. Het is misschien niet heel journalistiek, maar wel heel erg leuk.'

DOOR PETRA MEIJER

Maretjes

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leidenuniv.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van 4.500 euro te boven gaan.

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week **bijles en huiswerkbegeleiding** op verschillende locaties of bij de leerling thuis. **Leiden-Noord**, 31 leerlingen, **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8, waarvan 2 met vergoeding van €4 per les. *Spelling, rekenen, groep 7, €5-6 per les. *Rekenen, groep 8, €10,- per les. *Rekenen groep 4, €10,- per les. **Voortgezet onderwijs:** *Duits, 2vmo-tl. *Nederlands, 3havo. *Wis-, natuurkunde, 4havo. *Wiskunde A, 4havo. *Twee leerlingen wiskunde, 3vmo-tl. *Twee brugklassers havo, wiskunde, €5-6 per les. *Wiskunde A, 4havo. **Leiden-Zuid**, 17 leerlingen **basisonderwijs** groep 4 t/m 8. **Voortgezet onderwijs:** *Engels, brugklas vwo. *Wiskunde, Engels, 4havo. *Biologie, Nederlands, wiskunde, brugklas mavo-havo. *Engels, Frans, brugklas havo-vwo. *Natuurkunde, Engels, 5vwo. Onderwijswinkel, Driftstraat 77, ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekoomen@owwleiden.nl.

I am looking for a person to **take care** of my **house** and **cat** from **26-05 until 18-06-2016**. Close to the **center** of Leiden. Very small contribution required. Please contact; elizabeth.kager@gmail.com, 0641518061.

de Kattetekop
childcare centre

2015 AWARD WINNER FOR SOUTH HOLLAND REGION *

In an independent survey parents assess the childcare centre as a **9.2** (217 reviews)

Already for 35 years de Kattetekop has been the child care centre for staff and students of Leiden University and affiliated institutions. Within walking distance of Leiden Central station. Open from 07.30 hrs. till 18.30 hrs.

More information
www.dekattetekop.nl
tel. 071 5176363

*reviewplatform Opiness.nl

HUMAN RIGHTS WATCH
PRESENTEERT

DETERMINED
to go back to school

WATCHOURSCHOOLS.NL

18

HUMAN RIGHTS WATCH



9 t/m 13 mei 2016

Stem!

Universiteitsraad
Studentengeledingen Faculteitsraden
Studentenraad LUMC
Dienststraat ASCL

www.stemmen.leidenuniv.nl

 Universiteit Leiden

Achtergrond



Bericht uit Bor

De mastercursus 'Tropical Biodiversity' is alles behalve een tropische vakantie. Door-drenkt van het zweet kruipen avontuurlijke biologiestudenten op Borneo in nauwe grotten door een dikke laag vleermuispoep. 'Alsof je de eerste stap op de maan zet.'

DOOR AUKE-FLORIAN HIEMSTRA 'Over een paar dagen zien we elkaar weer', zegt cursusleider prof. dr. Menno Schilthuizen, 'maar dan in Maleisië'. Zo eindigen colleges zelden. Maar na twee weken voorbereiding in de tropische kas in de Leidse Hortus - 'een veredelde plantenbak', grapt de hoogleraar - is het tijd voor het échte werk: het tropisch regenwoud. 'Pas daar proef je de ecologie. Dat is niet uit de boeken te leren, dat vraagt om een veldcursus. In de tropen zijn dingen aan de hand die je niet in Nederland kan bestuderen. De veel complexere vegetatie, hyperdiverse systemen, extreme specialisatie, kortom: de typische

tropische biologische aspecten van ecologie en evolutie.'

In 'Borneo Backpackers', een klein hostel in Kota Kinabalu, voegen vier deelnemers uit Maleisië zich bij twaalf Leidse biologie-studenten. Daarmee is de groep van de Naturalis mastercursus 'Tropical Biodiversity' compleet. De eindbestemming, veldstation 'Danau Gurang', is alleen per boot bereikbaar en ligt ver landinwaarts aan de rivier de Kinabatangan. In het veldstation zijn altijd studenten aanwezig voor stages en PhD-projecten.

'Deze week is er nog iemand opgegeten', begint het introductiepraatje van het hoofd Danica Stark. Op de powerpointpresentatie zijn losse stukken arm en been te zien. 'We hebben krokodillen hier, het is dus verboden te zwemmen'. Iedereen valt stil. 'Zo, dat vergeten jullie niet meer', zegt Danica tevreden.

Er is geen bereik, geen wifi, geen alcohol en om elf uur 's avonds gaat alle stroom uit - en dus ook de ventilatie.





neo: nog niemand opgegeten

Studiepunten verdienen in het tropisch regenwoud

'Toch wel heftiger dan verwacht', bekent Janna Horjus. Iets voor elfen loopt iedereen het slaapvertrek binnen. Tot haar ontzetting vindt Horjus een wesp van zes centimeter vlak bij haar bed. Nog voor ze iets kan doen is het precies elf uur en ineens pikdonker. De paniek slaat toe. Bij het schijnsel van zaklampen wordt de wesp in een cameratasje gevangen.

Badend in het zweet schrikt iedereen midden in de nacht wakker. Uit de meisjeskamer klinkt een luidschreeuw: iemand wordt wakker uit een nachtmerrie. Iedereen heeft er last van, als bijeffect van de malariamedicatie. Extra vervelend: 's nachts wordt de jungle wakker. 'Gillende biggetjes, hyena geschater, blèrend kattengejank', omschrijft Mara Tromp het geluid. Later blijkt het echter om slechts één luidruchtige dier te gaan, die vanwege de grote neus *monyet belanda* wordt genoemd: Nederlander-aap.

De studenten zijn dan wel in het regenwoud, het is 'geen bos als in Tarzan', vindt Yanell Braumuller. Voor een leek ziet het regenwoud er vanaf de rivier imposant en uitgestrekt uit. Maar de strook om de rivier is vaak maar honderd meter breed. Zo breed moet de strook regenwoud officieel minimaal zijn, maar vaak wordt er illegaal nog meer gekapt. Dan zie je de plantages al vanaf de boot.

Borneo verruult haar regenwoud namelijk in snel tempo voor palmolieplantages. Palmolie wordt gewonnen uit de zaden van een Afrikaanse palm, die prima blijkt te groeien in Borneo. Wel 90 procent van de wereldproductie komt uit Indonesië en Maleisië en wordt verwerkt in de meest uiteenlopende

artikelen, van zeep tot koekjes.

Stroomopwaarts bevindt zich een veldstation, wél in het idyllische, ongerepte regenwoud.

Het is gespecialiseerd in *conservation genetics*, populatiedynamica en -genetica, zegt Schilthuisen. Rond het veldstation leven olifanten, orang-oetans en krokodillen. 'Allemaal groot spul', aldus de hoogleraar die zelf onderzoek doet naar kevers en slakken.

'De grotere diersoorten lijden eronder dat het gebied steeds meer gefragmenteerd wordt en steeds meer krimpt. Hier onderzoeken ze wat de invloed daarvan is op de dieren. Als we zo'n patroon beter gaan begrijpen, kunnen we ook naar de toekomst kijken en de natuurbescherming beter plannen.' Na een week meelopen moeten de Leidse studenten zelf een kort onderzoek uitvoeren. Een van de veldstationstudenten, Tim van Gorkum van de Vrije Universiteit, doet onderzoek naar orang-oetanjonkies die hun moeder verlaten. Zo'n twintig apen wonen rondom het veldstation.

'Om ze te vinden moet je vooral goed luisteren.' Een volwassen orang is véél sterker dan een mens, dus geldt er een veiligheidsregel: als je er een ziet, maak dan geen oogcontact en blijf op afstand. 'Gooien met takken is op zich ook wel een duidelijk signaal', vertelt Tim. 'Dan bedoelt de aap dat je achteruit moet.' Wat ook helpt om het beest op zijn gemak te stellen is zelf wat bladeren eten. 'Dat staat in het protocol, en het werkt écht!'

De studenten verzamelen slakken, vangen springspinnen, en maken paddenstoelwandelingen. De *boat cruise* krokodillen zoeken is populair, net als het *canopy plat-*

form. Gezekerd aan een touw kan je twintig meter in een boom klimmen en daar, zittend op een plankje, zo vanuit de boomtoppen de zonsopkomst ervaren. Extra bonus: eenmaal boven heb je bereik en kun je het thuisfront laten weten dat je nog leeft.

Tijd voor eigen onderzoek. Vragen en mysteries genoeg: het aantal vogelnesten in regenwoud en plantage, de lokale verspreiding van gekko's, eetsporen van verschillende wandelende takken. En welke vogel maakt toch dat nog niet geïdentificeerde geluid rond het veldstation? Het laboratorium stroomt vol met dieren in potjes en reageerbuizen. 'Opletten jongens', waarschuwt Merel van Haren. 'Er moet hier nog een wandelende tak rondlopen! Twintig centimeter groot, beetje groenig.' Een ontsnapte gekko wordt pas teruggevonden nadat het complete lab is verbouwd. Eenmaal gefotografeerd en genummerd kan Lisa Tonino het dier weer vrijlaten.

Niet alleen zijn de studenten op zoek naar insecten, dat geldt ook andersom. 'Je wordt gewoon levend door de muggen opgegeten', klaagt Braumuller. 'Ik heb overal wonden van het krabben.' Dat is een extra dimensie, vindt Schilthuisen: 'Je bent voortdurend bezig muggen van je af te slaan, je door struikgewas heen te worstelen en stekels uit je huid te trekken. Wat je in een boek leest, vergeet je, wat je écht hebt meegemaakt niet.'

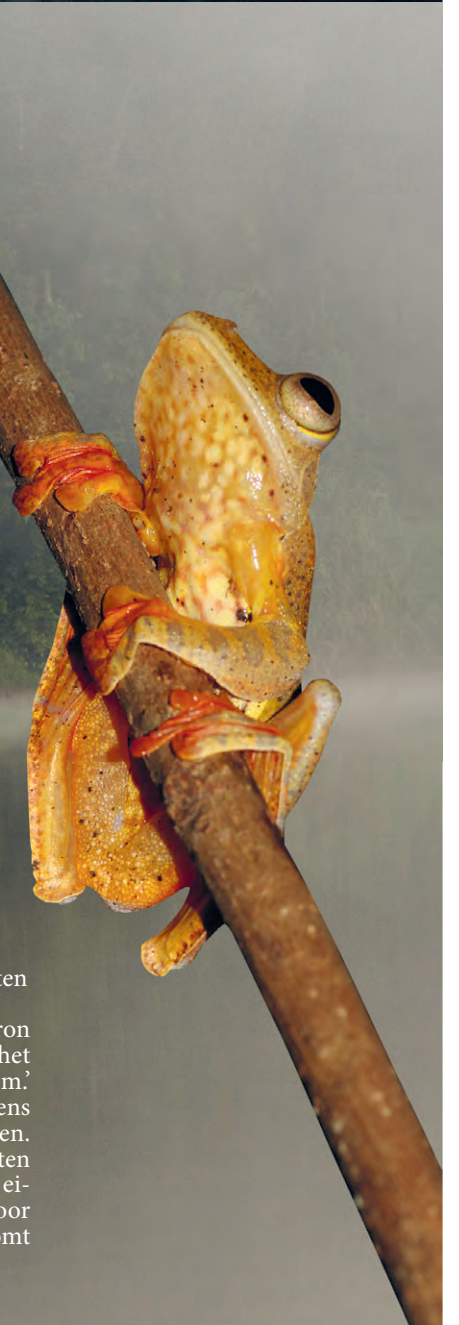
Nieuw was dit jaar het onderdeel 'bio-speleologie'. In de kalkstenen heuvels verspreid door het regenwoud neemt Iva Njunjić kleine groepjes studenten mee de grotten in die ze eerder dat jaar samen met Schilt-

huizen ontdekte. 'In Europa is elke grot al in kaart gebracht en zijn er al generaties aan speleologen doorheen gegaan', vertelt Schilthuisen. 'Hier zijn er gewoon nog grotten die niemand ooit heeft bezocht. Dat is alsof je de eerste stap op de maan zet. In zekere zin is het ook een heel buitenaards - of beter: onderaards - landschap, met unieke soorten.'

'Er zijn zoveel frissere manieren om studiepunten te verdienen', zegt Braumuller. 'Krui-pend door de vleermuispoep, met je hand ineens in een mier-nest, zie je een spin van twintig centimeter en rent er een handgrote duizendpoot boven je hoofd.' En dan waren er nog slangen, baardzwijnen en schorpioenen.

'Je moet avontuurlijk aangelegd zijn', geeft Menno Schilthuisen toe. Toch kostte het hem weinig moeite de studenten de grotten in te krijgen.

'Als de voornaamste voedselbron de poep van vleermuizen is - is het toch wel een bijzonder ecosysteem.' En dat het dan vies is, ach, volgens hem zijn er nog wel viezere dingen. 'De laatste jaren hebben studenten mestkevers verzameld met hun eigen poep. Al hoeft je dan niet door je eigen poep te kruipen, het komt toch aardig in de buurt.'



Achtergrond

A Syrian baby is handed through a hole in a razor wire barrier, to a refugee who has already managed to cross the border. This picture, by Australian photographer Warren Richardson, won this years World Press Photo of the Year award. The World Press Photo exposition can be seen in Amsterdam's Nieuwe Kerk until July 10.

Photo by Warren Richardson

It's impossible to close the borders

The West should stop military intervention, says top American advisor

We will have dealt with IS within a year, predicts top American advisor and former CIA agent Graham Fuller, who will be giving a series of talks in Leiden later this month. "But we have to allow the Middle East to deal with it themselves."

BY VINCENT BONGERS "I expect that IS will be almost completely destroyed in less than a year", says American Middle-East expert Graham Fuller (78).

"What they are doing is horrific, but I'm more worried about Europe. Europe is being shaken up. The flood of refugees, created by the war in Syria, threatens Europe, the political experiment. The alliance is breaking up. Borders are being patrolled once more and the extreme right is on the rise."

Fuller was once the vice-president of the National Intelligence Council, one of the American government's most important advisory committees. As a CIA agent, he was stationed in places like Afghanistan, Yemen, Lebanon and Saudi Arabia. This month, he will be giving three lectures about the Middle East at Leiden University.

Fuller thinks that Europe needs help with the refugee crisis, although his own country has failed to make much effort in that area. "Europe is bearing far too much of the burden at the moment. You can't expect countries like the Netherlands, Denmark and Sweden to take in enormous numbers of refugees. The population is simply too small to cope with them."

It's crucial that other countries

start helping – Saudi Arabia, for one. And why aren't we sending refugees to the traditional migration destinations like the US and Canada? Or South America? Imagine half a million Zulus fleeing: if the Netherlands were to accommodate them all, it would have a huge impact on the country but nobody would even notice them in America or Canada. The biggest change would be the number of good African restaurants that opened. It's really shocking to see how few Syrian refugees are taken in by my own country.

Especially as Fuller considers America to be partly responsible for the rise of IS. "Because the invasion of Iraq destroyed the social infrastructure of that country and the resulting cesspit of chaos and anarchy was, of course, a perfect environment for IS. And the failed attempts to deal with the war in Syria haven't helped much either. Bashar al-Assad is the main culprit responsible for the disaster but my own nation had a very unfortunate part in it too."

But even if peace returns to the Middle East, it won't solve the refugee problem. "Migrants are shaping the future of our world. Nations are weakening, not only because of economic and political crises: food and water shortages and environmental problems will cause much more mass migration. We can count on a constant flood of refugees moving all over the world. We all want to protect our own beautiful cultures; we're all trying to create something impossible. It's going to be all mixed up. It's impossible to close the borders."

Fuller is very critical of the West-

ern policy on the Middle East in recent decades. "The attacks in Paris and Brussels were terrible, obviously. But the West has contributed to the chaos in the Middle East. It works both ways."

His solution? "I've been observing American interventions in the Middle East for decades. One thing is very clear: we need to put an end to military intervention. It fails time and again – in fact, it simply aggravates the problem. Bombing and using drones are, unfortunately, unavoidable if we want to get rid of IS in Syria and Iraq, but after that, we really must stop. Some IS supporters will flee to Libya and other countries but we can't keep chasing them all over the world. It's up to the Islamic countries to deal with it."

But what will happen if IS disappears? "Iraq has started the painful process of rebuilding. The Shiites, for the first time in the history of the country, have come to power democratically and have been too tough on the Sunnites. They need to work together to hold the country together. Syria is an even bigger mess. The US opposed Assad by supporting groups of fighters containing all sorts of radicals. That was a mistake. Obama has also now realised that anyone who succeeds Assad is probably going to be much worse. The country has to be held together and Assad is the lesser evil. The Russian intervention has done some good: it's become clear that this is not a war between the West and Islam."

In his book *A World without Islam* (2010), Fuller argues that we should view the Middle East in a new light. His message is that the

problems have little to do with Islam. "Phrases like 'the clash between Western and Islamic culture' or the 'fault of Islam' are merely platitudes. The Israeli-Palestinian conflict is not about religion, it's about Europeans feeling guilty towards Jews. The Palestinians were pushed out of the way; they have lost their country – Hindus and Buddhists wouldn't have put up with it either."

The same applies to terrorism. "Hezbollah is a major party in Lebanon. When the name comes up in conversation, it's often followed by the words terrorist organisation. That's Israel's view, and we simply believe them. But it's foolish to put Hezbollah down like that. The party has an armed division, that much is clear, but it's also the most important political faction in Lebanon. We must listen to them if we want to achieve anything."

And what about Turkey, which often undeservedly gets the blame in Fuller's opinion? "It's a modern, democratic Islamic nation, the only country in the Middle East to have

removed the military from its political system. The Turks are very pragmatic and moderate and don't let themselves get caught up in radical movements. The Islamic AK party has ruled successfully for ten years – things only started to go wrong in the last three years, unfortunately. Erdogan is becoming too powerful, he's dangerously ambitious and autocratic; he's losing touch with reality and the way he deals with the press is absurd. That sometimes happens to leaders who are in power for a long time. But if he is voted out at the next elections, he will leave. I don't believe he wants to stage a coup to stay in power."

How does Fuller see the future of the Middle East? "Unfortunately, I can't describe the present situation as anything except 'catastrophic'. But it's up to those nations themselves to come up with a strategy. The West is acting like an overbearing parent. Leave them alone: they have to deal with it themselves, otherwise the political systems in all those countries will remain puerile."

Terrorism was not on the agenda

"Collecting intelligence is the world's second oldest profession", says ex-CIA agent Graham Fuller. But he hates telling exciting stories about it. "I don't like to describe it as thrilling or spectacular. It is very satisfying if you manage to get hold of important information that isn't actually available. But that's all I want to say about it. I left thirty years ago. We focused on keeping an

eye on the Soviet Union. Counterterrorism, which is the CIA's most important task nowadays, wasn't even on my agenda. The organisation is now four times its former size and has been involved in very unsavoury matters like water-boarding and snatching people off the street and putting them on a plane to Guantánamo. We didn't do anything like that in the old days."

Naakt op de snijtafel

Cabaretduo Kommil Foo fileert de mens



‘Wat is er nou bijzonder aan een blote kerel?’ Foto Johan Jacobs

De Belgische broers Walschaerts beschouwen dat rare dier waar de hemel en de hel in schuilen.

DOOR VINCENT BONGERS ‘Ik lig op een snijtafel. Mijn broer is een wetenschapper, of wellicht zelfs een god. Die bestudeert mijn lichaam. Be-

schouwt het wezen dat voor hem opgebaard is. Analyseert mij als ware hij een lijkschouwer,’ zegt Raf Walschaerts (50) die samen met zijn jongere broer Mich (47) het Belgische cabaret duo Kommil Foo vormt. Vrijdag spelen ze in Leiden de voorstelling *Schoft*.

‘Een minuscuul doekje dekt mijn kruis af’, aldus Walschaerts. ‘In de *try-outs* was ik helemaal naakt. Maar vooral omdat het de eerste scène is van het stuk, werkte dat niet helemaal. Je ligt daar bewegingsloos, als voor dood. Wellicht wordt de aandacht van het publiek dan niet naar de inhoud van de scène getrokken, maar staren de bezoekers vijf minuten naar mijn fluit. Als je het publiek al een tijd mee hebt genomen in de voorstelling, werkt het wel. Verderop in het stuk geven we ons wel letterlijk bloot. Het is geen exhibitionisme. Sommige dingen die je zegt, krijgen een andere betekenis als je naakt bent. Het laat je ook in al je kwetsbaarheid zien. Sommige scènes kun je gewoon niet met kleren aan doen.’

‘Dat is best vreemd eigenlijk’, vervolgt hij. ‘Een blote kerel; wat is daar nou bijzonder aan? Dat zie je elke dag voor de spiegel. Het is toch een taboe. Het geeft een bepaalde spanning. De bezoeker schuift naar voren, naar het puntje van de stoel.’

‘Ik vind het lastig om uit te leggen waar *Schoft* over gaat. Die vraag krijgen we natuurlijk vaak. Al onze voorstellingen gaan in zekere zin over de mens, maar in dat stuk pakken we het abstracter aan. We dachten: “We gooien een mens op

tafel en gaan ontleden.” Als ik het zo beschrijf, klinkt het heel erg banaal eigenlijk.

‘In ons mensen huist de engel én de duivel. Een moordenaar-verkrachter als Marc Dutroux, of iemand die aan het koord van een bomgordel trekt in Zaventem. Het is toch *stunning* dat een mens tot zoiets in staat is. Maar de mens kan zich ook compleet wegcijferen en opofferen. We geven geen verklaring waarom iemand terrorist wordt. Houden geen verhalen over de sociaal-economische achtergrond van iemand die zich opblaast in Brussel. Hangen het niet op aan religie. We geven geen moreel oordeel.’

‘We acteren zo weinig mogelijk. In een scène speel ik Rosa Parks, de zwarte vrouw die in 1955 in Alabama weigerde haar plaats in de bus op te geven aan een blanke. De start van de burgerrechten-beweging in de Verenigde Staten. Zij staat voor de moedige kant van de mens. Ik ben Rosa Parks en mijn broer stelt mij gewoon een vraag. Ik maak er geen typetje van. Dat doen we nooit.’

‘Het is lastig om in honderd minuten de mens te ontleden. Maar soms kijk je naar een schilderij en krijg je het idee dat je ineens iets helemaal begrijpt. Muziek kan dat effect ook hebben. In de voorstelling proberen we het publiek dat gevoel te geven. Even later besef je je natuurlijk wel dat er nog een miljoen andere perspectieven zijn.’

Kommil Foo, *Schoft*. Leidse Schouwburg, Vrij 22 april, € 11-25

Soms doet alles pijn

Dutch Don't Dance Division doet niet aan traditioneel

Bij De Dutch Don't Dance Division dansen ze Ballet blanc, een met zwanen en tutu's, maar dan onorthodox.

DOOR ISA DE GROOD ‘Je voelt zelf wanneer je klaar bent De Dutch Don't Dance Division te verlaten, maar na drie jaar moet je sowieso je eigen weg gaan, zegt danseres Sidney Scully. Bij DeDDDD kunnen net afgestudeerde dansers podiumervaring opdoen. Die ze hard nodig hebben; directors van balletgezelschappen eisen tenminste twee tot drie jaar ervaring. Zaterdag staan ze in de Schouwburg met de voorstelling *Ballet blanc*, door choreografen Thom Stuart en Rinus Sprong. ‘Het is een mix van modern, klassiek en *funny stuff*, aldus Scully's collega Lorris Eichinger. ‘Bij DeDDDD kan je jezelf ontplooien, zegt hij, ‘Terwijl je bij traditioneel ballet elk jaar dezelfde rol speelt.’ *Ballet blanc* is geïnspireerd op klassieke balletten zoals *De Notenkraker* en het *Zwanenmeer*, maar de dansers spelen meerdere karakters en er komt een variëteit aan zwanen voorbij. Eichinger: ‘Scully speelt een gestoorde dokter, maar ook een zwaan.’ Voor een productie trainen de dansers zes dagen per week van half elf tot zes, en daarnaast doen ze ook

nog aan pilates, cross-training, en fitness. Scully: ‘Laatst arriveerden we ergens midden in de nacht, waar was dat ook weer?’

Zuurbier: ‘Heidelberg’

‘Oh ja, toen mochten we wel wat later beginnen’, zegt Scully. ‘De stad zelf zien we niet.’ Eichinger: ‘Er zijn veel dingen die je niet mag doen, zoals skiën.’ Scully: ‘En soms wordt het te technisch, dan gaat het alleen maar om armen en benen’. Zuurbier: ‘Je weet dat het de verkeerde kant opgaat als je gaat dromen over fouten die je maakte tijdens repetitie.’

Krijgen ze daar nooit genoeg van? ‘Ja!’, roept Eichinger. Zuurbier: ‘Soms heb je een week waarin alles pijn doet. Maar ik zou niet zonder dansen kunnen leven.’ Scully: ‘Ik ben nog dagen na een voorstelling aan het *buzzen*.’ Eichinger overweegt weleens wat hij anders met zijn leven kan doen, ‘Maar dan bedenk ik me dat ik dit al eeuwig doe.’

‘En je kan

dansen niet zomaar weer oppakken, een studie wel’, zegt Zuurbier.

Scully: Ik krijg weleens de vraag wat ik nou professioneel ga doen: hoe ga ik de rekeningen betalen over vijf jaar? Maar dit is wat ik nu doe, in ieder geval nog de komende acht jaar. Want na je dertigste ben je realistisch gezien afgeschreven. Volgens Eichinger moet een aspirant-danser echter ook de tijd nemen: ‘Er zijn zoveel verschillende soorten dansscholen, en ze vertellen allemaal wat anders.’ Scully: ‘Ik zou gestopt zijn met dansen als ik Thom en Rinus van DDDD niet had ontmoet. Op de traditionele balletschool verlies je

het plezier voor dansen’. Zuurbier: ‘Ik kreeg achterbakse opmerkingen van medestudentes te verduren, en naalden in kostuums.’ Eichinger: ‘Leraren die schreeuwen dat je niet goed genoeg bent.’ Zuurbier: ‘Die rigide leerschool is niet genoeg, je moet ook vertrouwen krijgen. En even chill doen.’

De Dutch Don't Dance Division, *Ballet Blanc*
Leidse Schouwburg, zaterdag 23 april, 20:15 u, vanaf € 11

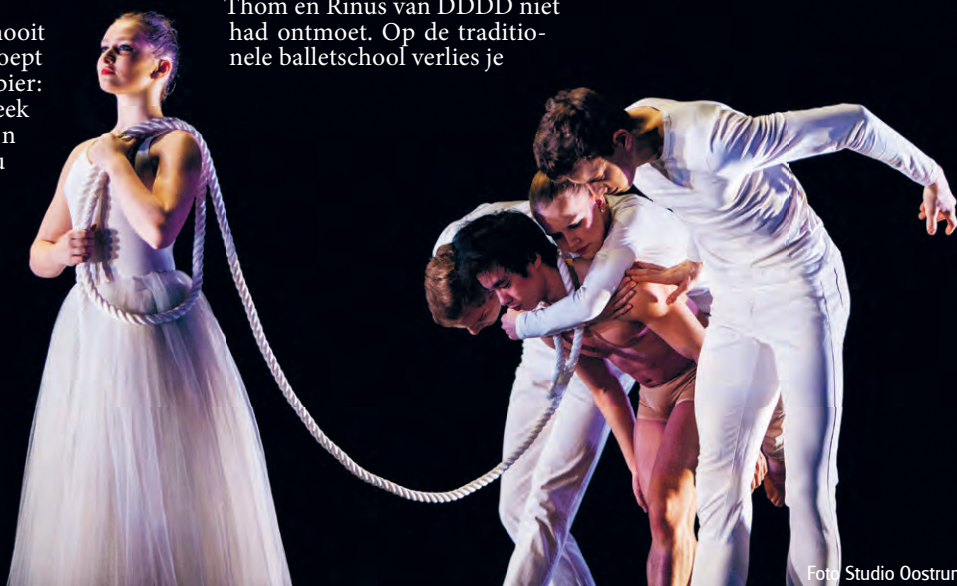


Foto Studio Oostrum

FILM

TRIANON

Spotlight

Do za ma 21.30

KIJKHUIS

Kollektivet

Vr zo di 18.30, Do za ma 21.00

LIDO

Hardcore Henry

Do vr za zo ma 21.30

HAAGWEG 4

Leiden International Short Film Experience
Vr 29 april t/m 30 april vanaf €10

MUZIEK

DE TWEE SPIEGHELS

Gijs Idema Quartet Vr 22 april 21.00

Alban Claret Gipsy jazz

Za 23 april 16.00

QBUS

Van Polanen presenteert : Malcolm Holcombe (usa) + Jared Tyler

Vr 22 april 20.30 €10

David Ramirez

Zo 1 mei 20.30 €10

Peter Mulvey & John Statz

Di 26 april 20.30 €10

GEBR. DE NOBEL

Marble Sounds (BE) + The Yukon Club

Do 21 april 20.00 vanaf €7,50

Def P & Das - 30xpi-Tour: Spinal, Engel & Just, McGyver, DJ Daan

Za 23 april 20.00 vanaf €11,50

JAZZPODIUM HOT HOUSE

Tineke Postma met Greg Osby en Sonic Halo

Za 23 april 21.00 vanaf €8

DE HOOYKIST

Musical Monday

Ma 9 mei 21.30 gratis

STADSGEHOORZAAL

Stronger! Door Gare du Nord

Vr 29 april 20.15 gratis

THEATER

THEATER INS BLAU

Het volk in Dothan

Za 30 april 20.30 vanaf €15,50

M31 Foundation i.s.m. de Nederlandse Reisopera

Der Kaiser von Atlantis

Vr 6 mei 20.30 vanaf €17

LEIDSE SCHOUWBURG

Ballet Blanc

Za 23 april 20.15 vanaf €11

BPLUSC

International Dance Day

Vr 29 april 10.00-00.00, gratis

verschillende locaties, kijk op BplusC.nl

DIVERSEN

RIJKSMUSEUM VAN OUDHEDEN

Egypte: Land van onsterfelijkheid

T/m wo 2 oktober

Vlijmscherp verleden

T/m wo 2 oktober

Romeinse kust

T/m zo 25 september

Baalbek bewonderd

T/m zo 25 september

Egypte pubquiz

Do 12 mei 19.00-22.30

€10 aanmelden via rmo.nl

UNIVERSITEIT LEIDEN

Kaiser lente lezingen

Za 23 april 14.00-15.00 €4

Prof. dr. Mike Garrett - Advanced alien civilisations in the local Universe - good night, sleep tight!

CAMPUS DEN HAAG

LUCIS lezingen

Voormalig vicevoorzitter National Intelligence Council CIA Graham Fuller: The Implications of ISIS for Islamic Movements and the Middle East.

Do 21 april 15.00-16.30

Kamerlingh Onnes Gebouw,

Grotius zaal A051

OUDE UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK

Expositie Facing Inspiration: Perspectives on Leiden University Portraits.

Do 28 april 28 t/m 24 juni,

Rapenburg 70

UNIVERSITAIR SPORTCENTRUM

Sponsorloop voor neonatologie

Di 3 mei 14.00

Het clubje



Column

Klussen

Omdat je nu eenmaal niet zeven dagen per week met je scriptie bezig kunt zijn, ging ik op bezoek bij een vriend. Hij is schipper van beroep en woont op een heel grote zeilboot in Hoorn. Daar moet altijd van alles aan gebeuren. Ik help hem graag, want ik vind het fijn om niet alleen maar met mijn hoofd bezig te zijn en dingen te schrijven die slechts door de docent van het desbetreffende vak gelezen worden, en gelukkig vindt mijn vriend het niet erg dat ik niet zo handig ben als hij.

Op de dag dat ik op bezoek kwam, moest de generator uit de machinekamer worden gehaald omdat 'ie stuk was. Een mooi klusje leek me; generator losschroeven, door het luik uit de machinekamer naar buiten tillen, in de aanhanger laden en vervolgens met een biertje op het dek gaan zitten kijken naar de generator in de aanhanger en onszelf voldaan voelen over het verrichte werk.

Ik had kunnen weten dat het anders zou uitpakken. Hoewel het ding er niet naar uitzag, bleek de generator een log gevaarte van bijna 300 kilo, die we met geen mogelijkheid van zijn plaats kregen. Gelukkig had mijn vriend de schipper daar iets op bedacht. Met behulp van katrollen en touwen konden we de generator ophijzen. Vervolgens moesten we hem vastknopen, de katrollen verplaatsten en het hele gevaarte weer een stukje verder richting de uitgang bewegen.

Na een uur zwoegen en vloeken was de generator los en hing hij een halve meter boven de grond. Twee uur later was de generator anderhalve meter van zijn plaats gekomen. Hij hing boven de motor. Zelf zaten we inmiddels onder smeerolie, zweet en diesel. Nog weer twee uur later hadden we de generator onder het luik hangen dat naar buiten voerde. Het laatste stuk ging iets gemakkelijker. Met behulp van een touw (op een schip moet je eigenlijk lijn zeggen) dat naar de top van de mast liep, konden we het ding met een grote lier die normaal gebruikt werd om het zeil te hissen, de machinekamer uittakelen en op de kade laten zakken.

Helaas was het nog steeds geen tijd om bier te drinken. De aanhangwagen bleek bij een boer in de straat bij de vader van mijn vriend te staan en moest eerst worden opgehaald. Voordat we dat echter konden doen moesten we eerst een auto met trekhaak ophalen bij de vader zelf. De straat waar de vader aan woonde was een paar kilometer lang, dus ook dat klonk gemakkelijker dan het was.

Toen we de auto en de aanhanger bij elkaar verzameld hadden, reden we terug naar het schip en takelden de generator in de aanhanger. Tijd voor bier. Onderweg naar de koelkast keek ik op de klok. Ik schrok, het was inmiddels al half zeven en ik had om half acht in Amsterdam afgesproken. Snel pakte ik mijn spullen en rende richting het station om de trein te halen. Maar ik had tenminste al de hele dag niet aan mijn scriptie gedacht.

TIM MEIJER

‘Je kunt best veel levens *junken*’

Leids Game Team

Jesse van der Straaten (19, toegepaste psychologie): ‘League of Legends speel je in twee teams van vijf. De spelers proberen elkaars Nexus, een groot kristal, te vernietigen. Je speelt het spel online.’

Elze de Vink (18, sterrenkunde): ‘Het is enorm in opkomst. Zondag was ik op een toernooi in Ahoy, Rotterdam. Je zit dan in een vol stadion naar de wedstrijd te kijken. De gamers zitten op een podium, zij krijgen betaald. Er zijn ook shoutcasters, oftewel commentatoren, en er is een nabeschouwing.’

Quinty Kouveld (19, international studies): ‘Wij zijn nog niet zover dat we betaald worden. We spelen in de Talent League, de pool voor minder sterke gamers. Professionele gamers zitten in de Premier League.’

Vincent Stokman (20, psychologie): ‘Tot nu toe hebben we twee potjes gespeeld. Die hebben we helaas allebei verloren.’

Van der Straaten: ‘Maar je speelt ook gelijk tegen de beste spelers. Er is niet echt een systeem in de wedstrijd dat teams van gelijke niveaus binnen de pool tegen elkaar laat vechten.’

Sjors de Reu (17, informatica): ‘Iedereen speelt met zijn eigen karakter, oftewel een *champion*. *Champions* koop je met *Riot Points*. Die kun je verdienen door wedstrijden te winnen. Als je deze wedstrijd wint, verdien je 3900 *RP*’

Kouveld: ‘Elke *champion* heeft zijn eigen *ability*. Dat is een speciale kracht die alleen dat karakter heeft. De *ultimate ability* van Darius, mijn favoriete *champion*, is de *Noxian Guillotine*. Dan

springt hij omhoog en slaat met zijn bijl in de grond.’

Marnix de Groot (24, biomedische wetenschappen, niet op de foto): ‘Met *Noxian Guillotine* kun je best wel veel levens *junken*. Mijn lievelingschampion, Zilian, kan andere spelers juist tot leven wekken. Ik lijk zelf wel een beetje op hem, ik doe namelijk kankeronderzoek voor mijn studie. Misschien kan ik in de toekomst zo ook mensenlevens redden.’

Kouveld: ‘Ik lijk niet op Darius. Nou, een beetje misschien. Ik doe wel aan *smack-talk*. Dat is dat je tegenstanders opjut als ze verliezen. Niet zo aardig, maar soms wil je gewoon even *trollen*.’

De Groot: ‘In een officieel spelletje doe je dat niet. Dan blijf je wel beleefd.’

Van der Straaten: ‘We proberen één keer in de week te trainen. Dat lukt ei-

genlijk nooit met z’n allen. Iedereen is naast de wedstrijd ook nog bezig met studeren en andere afspraken. Het is ook niet zo dat we leven op een dieet van energydrinks.’

De Groot: ‘Dat doen ze ook niet in de echte topteams. Het is belangrijk om af en toe een frisse neus te halen. Maar het kan wel gebeuren dat je tijdens het spelen de tijd vergeet.’

Van der Straaten: ‘Eén keer heb ik acht uur achter elkaar gespeeld. In de ochtend ging ik naar de sportschool. Ik kwam thuis en had niet meer zoveel te doen. Toen zat ik langer achter mijn computer dan ik gepland had.’

Kouveld: ‘Dan denk je: oeps, is dat de zon die opkomt?’

DOOR MONICA PRELLER

Bandirah

